

TEISININKŲ ŽODIS

TEISININKŲ ŽODIS
Balandžio 3 dienos Naujienose yra paskelbtas toks Chicago Lietuvos Teisininkų Draugijos Valdybos laiškas redakcijai: Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Tamstos redaguojama m e dienraštyje "Naujienos" No. 26 iš 1951 m. sausio mėn. 31 d. tilpo straipsnis "Isterijos balsas "Dirvoje", pasirašytas "K. Delmonas".

Minėtame straipsnyje yra pabrėžta Lietuvos Teismų Santvarka, kuri apibūdinta šiais autoriaus žodžiais:

..... "Juk visiems žinoma, jog Lietuvos Teismų Santvarka, pakeista Smetonos diktatūrinės grupės įstatymu, tarnavo ne teisingumui krašte įgyvendinti, o tik kaip įrankis didėjančiai opozicijai sunaikinti".

Lietuvių Teisininkų Tremtinių Draugija Chicagoje turėdama galvoje, kad rašomos žinios Lietuvos reikalais turi būti vispusiškai objektyvios, tad šiuo atveju tiesos ir objektyvumo labui, randa reikalo pareikšti, kad tilpęs minėtame straipsnyje Nepriklausomos Lietuvos Teismų Santvarkos įvertinimas yra klaidingas ir neobjektingas.

Lietuvių Teis. Tremt. D-ja Chicagoje neturi tikslo eiti į diskusijas su straipsnio autorium, bet auksčiau paminėtoms sumetimais, pareiškia ir prašo Tamstos paskelbti Jūsų redaguojamame dienraštyje, jog pavertimas Rusijos Lietuvoje Caristinės Rusijos Teismų Santvarkos įstatymo savuoju, buvo vienas iš didesnių Vyriausybės atliktų darbų ir pats įstatymas nei savo turiniu nei forma nebuvo nukreiptas teisin g u m o vykdymo principams pažeisti, ką rodo ir pagrindiniai įstatymo dėsniai: 1) teisėjo nepašalinamumas ir 2) teisėjo sąžinės laisvė darant sprendimus

Be to, ir praktika rodo, kad teismuose atsakingas pareigas ėjo įvairių politinių įsitikinimų asmenys ir buvo sprendžiamos bylos neatsižvelgiant į kaltinamųjų padėtį valdžios arba valdančios partijos užimamųjų pozicijų.

Autoriaus nurodyti motyvai Lietuvos Teismų Santvarkai neišaiškinti nušviesti yra painiojami su buvusio Neprikl. Lietuvoje valdžios režimo politiniais—administraciniais veiksniais, kas nieko bendro neturi nei su bendrųjų Lietuvos Teismų teisingumo vykdymu nei su veikiančiu Teismų Santvarkos įstatymu.

Reiškiamame Tamstai pagarba, Lietuvių Teisininkų Tremtinių Draugijos Chicagoje Valdyba: R. Skipitis, Br. Ivanauskas, Pr. Kavaliūnas, V. Bulota, J. Talalas.

Chicago, 1951 m. kovo mėn. 18 d.

Šis rimtas pareiškimas gina ne kieno kito tik pačios Lietuvos garbę, nuo nepamatytų, nepelnytų ir neatsakingų niekinimų. Tikimės, kad net ir Nemuno redaktorių nedrįs šio pareiškimo apšaukti "netikslu ir netaktingu" reikalavimu cenzūros "klasikiniais raštams".

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr
8

A.Vaičiulaitis laimėjo rašytojų premiją

Kovo 31 ir balandžio 1 dienomis Brooklyne posėdžiavo Lietuvos Rašytojų Draugijos sudarytoji juri komisija, kurios nutarimu metinė literatūros premija — 500 dolerių — paskirta Antanui Vičiulaičiui už jo "Italijos vaizdus" ir ankstyvesnę beletristinę kūrybą. Rimtu konkurentu jam buvo H. Radauskas su savo "Strėlė į dangų". Ir Vinco Krėvės "Dangaus ir žemės sūnus" buvo komisijos ilgų diskusijų tema. Kadangi ši premija buvo skiriama už 1949 — 50 metų laikotarpį, o Vinco Krėvės tėra atspausdinta tik pirmoji šios knygos dalis, tai tebuvo sustota tik ties pirmą paminėtom dviem knygom.

Premijos įteikimo iškilmės įvyks Chicagoje, balandžio 15 d., dalyvaujant rašytojų draugijos atstovams ir tremtyje Vokietijoje panašias premijas gavusiems kūrėjams.

Juri komisijoje buvo Paulius Jurkus, Vincas Maciūnas, Stasys Santvaras, Antanas Rimydis ir Stepas Zbarskas. Kadangi V. Maciūnas negalėjo posėdyje dalyvauti, jo vieton buvo pakviestas Pranas Naujokaitis. Komisijai pirmininkavo St. Santvaras, sekretoriavo P. Jurkus.

Balandžio 1 d. įvyko ir New Yorko Lietuvių Journalistų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas — steigiamasis, kuriame išrinkta skyriaus valdyba ir revizijos komisija.

Valdyboje yra: A. Gražiūnas, Pr. Naujokaitis, J. Petrėnas, A. Šalčius ir S. Urbonas. Revizijos

komisijoje: A. Rimydis, S. Narkevičiūtė ir D. Penikas.

Pranešimus susirinkime padarė S. Urbonas, A. Šalčius ir Merkelis. — Liet. Journalistų Sąjungos pirmininkas.

Susirinkime dalyvavo ir svečiai rašytojai — St. Santvaras ir P. Jurkus, dalyvavę liet. rašytojų premijos paskyrimo.

New Yorko Lietuvių Tremtinių Draugija ruošiasi JAV rytinių valstybių lietuvių tremtinių organizacijų atstovų suvažiavimui, kuris įvyks New Yorko balandžio 15 dieną. (Platesnis pranešimas apie tai yra 5-me puslapyje). New Yorko draugija išrinko 22 atstovus dalyvauti tame suvažiavime. Pranešta, kad galės sprendžiamu balsu dalyvauti ir svečiai tremtiniai, kuriems aplinkybės leis į posėdžius atvykti.

Svarbiausia suvažiavimo tema — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės problema.

Dar prieš Velykas įvykusiame tos draugijos narių susirinkime buvo nutarta organizuoti Brooklyne lietuvių namus, kuriuose galėtų sutilti visa lietuvių kultūra, darbas, nesant centrinių patalpų, kultūrinė veikla žymiai sulėtėjusi. Valdybai pavesta išsiaiškinti galimybes tokį namą įsigyti. Tame pat susirinkime Tremtinių Valdyba painformavo ir Diepholzo lietuvių gimnazijos šelpimo reikalą. Ryšium su Balfu pirmininko dr. J. Končiūso pareiškimu spaudoje apie šelpimo darbo skaldymą, buvo pranešta, jog visuomenės parama,

sukelta gimnazijai, kaip tik atpalaidoja Balfą nuo tam tikrų sumų, skirtingų gimnazijai, ir duoda galimybės jas duoti pradinėms mokykloms.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 1 - asis skyrius New Yorko toliau tęsia savo kultūrinių pramogų rengimo programą.

Po pirmojo gerai pavykusio literatūros vakaro, balandžio 29 dieną bus antras vakaras, skirtas rašytojais ir dainininkais.

Programoje dalyvauja St. Zbarskas, L. Žitkus, V. Bražvilis — Bražėnas. Dainuos solistė Br. Nainytė — Dobužinskienė ir A. Mroziński vedamas "Aitvarų" kvartetas.

Brooklyne (N. Y.) veikianti Vitalio Žukausko dramos studija balandžio 29 d. Apiešikimo parapijos salėje antrą kartą vaidins "Ameriką pirtyje".

Ta pati studija rengia naują veiklą — Katzebacho 5 veiksmų farsą "Paskutinį šposą".

Naujojo veikalo premjera numatoma gegužės 19 d., Tremt. Draugijos rengiamame vakare.

Tos studijos vadovas aktorius Vitalis Žukauskas, vienas ir su kitais menininkais dažnai kviečiamas ir dalyvauja įvairiuose koncertuose, įvykstančiuose tolimesnėse kolonijose. Po savo pasirodymo Waterburyje su "Aitvarais", V. Žukauskas balandžio 7 d. dalyvauja Patersono, o balandžio 15 d. savo linksmą programą atlieka Hartforde ir balandžio 21 — Worcesteryje.

Velykoms išėjo iš spaudos "Gabijs" išleista šventinė dovanų vaikams — V. Pietario "Lapės pasaka" Tai pirmoji knyga iš "Gabijs" numatytojo lietuvių klasikų ciklo mūsų mažiesiems. Toliau numatoma leisti St. Zbarsko "Doleris iš Pittsburgo". — irgi vaikams skirta knyga.

Suaugusiems "Gabijs" netrukus išleidią rinktinės prozos, kurią sudaro brolių J. ir A. Mekų, A. Landsbergio ir L. Lėto kūryba.

Šiuo metu "Gabijs" bene gyviausiai reiškiasi knygų leidimo srityje. Ką tik neseniai išleido Krumino "Naktis viršum širdies", kurios daugelis gal dar nespėjo nei pamatyti, o štai vėl visa eilė naujų knygų. Keblumas susidaro tik tas, kad lietuviškos knygos mėgėjai ir net įieškotojai nėra pakankamai rangūs, kad stotų į tos pačios "Gabijs" organizuojamą knygų bičiulių klubą, ar net įsidėmėtų jos adresu (340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.) ir bent atviruką parašydami užsisakytų naujai išleistą knygą... Reikės dar "Gabijs" pasukti galvą, kaip išleistas knygas pakilti jos .. įieškantiems tiesiai po ranka.

S. N.

Prancūzijos Prezidentas Auriolis ir Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas Trumanas žiūri aviacijos parado Washington. Šią savaitę Prancūzijos prezidentas viešėjo Washingtone ir viešai pareiškė, kad Prancūzija kietai kovos prieš pasikėsimus į jos laisvę, kadangi Prancūzija jau žino, ką reiškia svetima okupacija. Šis Auriolio pareiškimas amerikiečius nuramino, nes čia daugelis vis dar abejoja, ar Prancūziją galima laikyti rimtu sąjungininku, kadangi ten daug komunistų, ir ligi šiol buvę permažai matoma pastangų susitvarkyti lygiai ekonominiu, lygiai kariniu atžvilgiu. Amerikiečius neramina perdažas Prancūzijos vyriausybės keitimasis, stiprokas nepasitikėjimas amerikiečiais Prancūzijoje, komunistų įsigalėjimas darbininkų profesinėse organizacijose ir tt.

Pan Amerikos konferencija

Šiuo metu Washingtono posėdžiauja Amerikos žemyno valstybių sąjungos konferencija.

Joje svarstoma daugybė ūkinio bendradarbiavimo klausimų, bet svarbiausias konferencijos šūkis — sujungti Amerikos žemyno jėgas, kad jos galėtų tinkamai pasipriešinti komunizmo grėsmei. Yra ir tam tikrų sunkumų šiame klausime. Nors iš esmės visi sutinka, kad tą reikala daryti, bet keblumai atsiranda prieš praktiškųjų priemonių. Pavyzdžiui, kai kurie kraštai nenoromis kalba apie reikalą turėti kariuomenės, parengtos siųsti į užjūrius kovoti, kur Jungtinių Tautų Organizacija bus nutarusi ginklu pasipriešinti prieš užpuolimą.

Sudaro keblumą ir ne visų vienodi politiniai ideologiniai santykiai. Čia ryškiausias tas kas yra Argentina, su kurios vyriausybe, su kurios prezidento Perono politika Jungtinės Valstybės gerokai nesutinka ir dėl to tarp šių kraštų santykiai yra gana šalti.

Tamsoką šešėlių konferencijai sudaro paskutinio mėto įvykiai Argentinoje su La Prensa laikraščiu. Tas laikraštis turėjo sustoti, jo leidėjas pabėgo į kaimyninę valstybę. Visa Amerikos spauda ir vyriausybė simpatizuoja tam laikraščiu, o ne Peronui. Laikraščio persekiojimas lyginamas su spaudos persekiojimu Vokietijoje Hitlerio laikais ir Peronas, nors ir rinktas prezidentas, laikomas hitleriškai — mussoliniško tipo diktatorium.

Žinoma, Perono valdymo metodai duoda daug pamato tokiems sprendimams, bet atrodo, kad to, kringumo ir šaltumo priežastis yra gilesnė ir, būtent, ne tiek ideologijoje, kiek ekonomikoje:

Argentinoje vyrauja nuotaikos, gana priešingos JAV kapitalo įtakai. (Panašiai, kaip Irane prieš anglų bendrovės žibalo šaltinių koncesijas). Peronas yra vienas iš uoliausių tų nuotaikų atstovų. Čia, turbūt, glūdi svarbiausia priežastis prieš jį šiame krašte susidariusių antipatių, o valdymo metodai sudaro tik medžiagą joms pakurstyti

Ir La Prensa dienraščio byla nėra be šio atspalvio. Tai vienas iš didžiausių laikraščių visame pasaulyje, eina jau beveik šimtas metų, leidžiamas privataus asmens, paveldimas šeimoje jau ketvirtą kartą. Tai liberalus laikraštis, atstovaujantis demokratinę ideologiją politikoje ir liberalinį kapitalizmą ūkinyje gyvenime. Tai buvo beveik vienintelis laikraštis Argentinoje, kuris ne tik neprisidėjo prie valdiškos organizuoto Perono garbinimo, bet kaip tik jo atžvilgiu laikėsi šaltai ir net gana kritiškai

Iš to suprantamos ypatingos simpatijos tam laikraščiu čia, Amerikoje. Jam simpatizuoja visi "antifašistai" automatiškai, vien tik dėl to, kad Peroną laiko beveik fašistu ar bent fašizmo pamėgdžiotoju, o iš kitos pusės neabejotinai tam laikraščiu simpatizuoja visi liberalaus kapitalizmo sluoksniai.

To laikraščio likvidavimo istorija gana suka. Jis turėjo užsidaryti dėl darbininkų organizacijų streikų prieš jį, bet yra žinoma, kad tos organizacijos yra valdžio remiamos ir gal net kontroliuojamos. Tie įvykiai gana tamsiu šešėliu atsiliepia ir Pan Amerikos konfeencijai. Neišvengiamai krinta į akis tai, kad Argentinos, vienos didžiausių šio žemyno valstybių, vardas konferencijoj beveik neminimas.

TIES 38-AJA

Kinijos valdovai netiesiogiai — tik radio žinių pranešimuose — atsiliepė į gen. MacArthur pasiūlymą kalbėtis paliaubų reikalu. Atsiliepimas aiškiai neigiamas ir net išdidus: tą pasiūlymą pavadino tuščiu burbulu, į kurį nesą verta nei dėmesio kreipti.

Padėtis Korėjoje tuo tarpu visai neaiški. Frontas išsirikavo ties 38-tąja paralele. Centre dar yra ir kinų, užsilikusių truputį į pietus nuo tos geografinės linijos, vietomis ir pietiečiai ar net ir amerikiečiai jau yra kiek peržengę tą liniją į šiaurę.

Politiniuose sluoksniuose nėra vieningo nusistatymo — žengti ar nežengti per tą liniją. Gen. MacArthuras yra įgaliotas peržengti ją tiek, kiek to reikalauja taktiniai sumetimai, bet visuotinis žygiavimas tolyn į šiaurę tebėra neišspręstas klausimas. Iš kitos pusės — dar nežinia, kaip su tuo žygiavimu ir būtų, jei tai ir būtų nutarta, kadangi yra pastebėta, kad kinai vėl yra sutraukę apie 300,000 naujos kariuomenės ir, atrodo, rengiasi pulti. Tačiau spėjama, kad tas puolimas gali įvykti tik gegužės mėnesį.

Gen. MacArthuras tebesilaiko tos nuomonės, kad su kinais susitvarkyti vienintelis būdas yra atpalaidoti savas rankas ir pulti juos visur, tai yra, nieko nelaukiant bombarduoti ir kinų tiekimo punktus Mandžūrijoje ar kitur.

Bet tai būtų jau tiesioginis karas su Kinija. Nors faktiškai ir dabar kariaunama su Kinija, palietus Kinijos teritoriją išskiltų kitas dalykas: ką tada darytų Rusija? Juk Maskva turi savitarpinės pagalbos sutartį su Kinija. Ar Kinijos teritorijos palietimas nebūtų jau tikrai visuotinio karo pradžia?

Visai galimas dalykas. O to kaip tik dar ir bijo daugelis politikos lėmėjų.

Trys mitai

Balandžio 10 dienos Look žurnalo numeryje dedamas įdomus straipsnis, kuriame tvirtinama, kad raudonoji armija nėra nenugalima. Sako, kad Amerika yra užhipnotizuota trijų mitų apie Rusiją: 1. kad Rusija esanti per daug stipriai apsiginklavusi, 2) kad Amerika negali lygintis su Rusija žmonių kiekiu, 3) kad Rusijos plotai yra neapėjami ir jų neįmanoma užimti

Visus tuos mitus straipsnio autoriai aiškina židais skaičiais atmeta. Ypač žmonių kiekio palyginimu įrodo, jog Vakarų pasaulis jų turi daugiau ir geriau išlavintų. Nurodo taip pat, kad sovietai savo valdžią dabar turi išties tautas, kurios be pagrindo priskaitomos prie jų stiprybės, kadangi yra greičiau jų prieštai. Tokių tautų tarpe paminėti ir lietuviai.

Ginklavimosi ir kariuomenės tobulumo stiprumas pavaizduotas ir fotografijomis: tankai ir kariuomenė parade prie Kremiaus vartų — kaip propagandinis mitas, ir fotografijos iš pereinamo karo — tikrovė.

Plotą, sako, irgi galima sutvarkyti, nekartojant Hitlerio klaidų elgesyje su žmonėmis.

KAS ir KUR

- Rusai nuo šių metų pradžios Kaune uždare Vytauto Didžiojo universitetą. Kaune dabar veikia medicinos ir technologijos institutai. Medicinos institutui vadovauja J. Kupčinskas, o technologijos — Baršauskas.
- Vokietijos lietuvių laikraštis Tremtis skelbia, kad artimiausiu metu jie ruošiasi pradėti spausdinti knygas. Pataria ir JAV gyvenantiems knygas duoti spausdinti Vokietijoje, nes ten knygų spausdinimas 40-50% pigesnis.
- Kanadietis Stankevičius, turintis 19 metų, neseniai žuvo Kėdėse kare.
- Akademis skautų sąjūdis leidžia savo laikraštį Mūsų Vytis. Spausdinama rotatorium. Redaguoja Br. Kvilyks. Šiais metais išleista pirmasis numeris. Iš viso Mūsų Vyties išėjo 29 numeriai.
- K. Stebuliui, buv. Kėdainių ir Vilkaviškio apskr. virš., dabar gyvenančiam Chicagoje, padaryta sunki skilvio operacija.
- Dirvos atstovas Povilas Lukošius Adelaidės mieste, Australijoje, jau surinko 104 naujus Dirvos skaitytojus. Šimtoji skaitytoja yra Elena Urnevičiūtė - Dainienė. Adelaidės lietuvių teatro gabi režisėrė. 101 Adelaidės Dirvos skaitytojas yra žinomas smuikininkas Pr. Matiušas.
- IRO veiklos pradžioje jos globoje Vokietijoje buvo 585.000 tremtinių. Šiuo metu bėra 53.000.
- Dailininkai Stančikaitė - Abraitienė ir A. Kairys, gyvenę Brazilijoje, Sao Paulo mieste, rengia savo kūrinių parodą.
- Brazilijoje portugalų kalba išleista nedidelis leidinys Iliustruoti Lietuva. Redagavo P. Babickas.
- Rašytojas Vincas Krėvė parašė antrąją dalį "Dangaus ir žemės sūnus". Būsimi ir trečioji dalis, kurią autorius pradeda rašyti.
- Rašytojų Draugija premijai skirti \$500.00 jau kai ir surinko. Didžiausios aukotos buvo Pr. Lapienės ir Aidų žurnalas. Pr. Lapienės paukojo \$100. \$100 sudėjo ir Bostone gyvenę kultūrininkai. Stebėtina, kad rašytojų neparėmė nė viena prekybos ar pramonės įmonė.
- "Voice of America" lietuvių kalba transliacijas nuo kovo 15 d. pertransliuoja ir Anglijos BBC siųstuvas trimis bangomis.
- Ligi birželio mėn. IRO Vokietijoje numato likviduoti daugelį tremtinių gerai pažįstamus Augsburgio ir Schweinfurto emigracinius centrus.
- Vasario 16-tosios gimnazija Diepholze, Vokietijoje, pagal Vokietijos mokslo planą, baigė 1950/51 mokslo metus ir mokiniai iki balandžio 5 dienos paleisti atostogų.
- Chicagoje įsisteigė Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija. Valdybą išrinkta: A. Liorentaitė, L. Smulkštys, E. Nauburas, J. Mašiotas ir J. Česna.
- Hamiltone, Kanadoje, tremtinių L. Levinskis išlaikė gydytojo praktikai gauti reikalingų egzaminus ir pradėjo darbą. Tai pirmas tame mieste lietuvis gydytojas.
- Chicagoje lietuvių karių "Ramovė" šiais metais vadovauja: M. Reklaitis, Gausas, Šeštkauskas, Žukas ir Rimas.
- Aleksis Rannit Vokietijos literatūros ir meno žurnale "Das Goldene Tor" atspausdino platų rašinį apie M. K. Čiurlionį. Straipsnis iliustruotas penkiais M. K. Čiurlionio paveikslais.

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

MANO ODISĖJA

Pasikalbėjimas su dailininku Jonu Rimša

Steigiu savo mokyklą

1943 m. bebūdamas San Carlos de Bariloche, gaunu kvietimą vykti į Boliviją vadovauti Meno Akademijai Sucre mieste. Pasirašau sutartį ir išvykau.

Sucre yra oficialioji Bolivijos sostinė, laikui bėgant įsigijusi net keturis vardus: Sucre, Charcas, La Plata ir Chuquisaca. Tai senas universitetinis miestas, šiandien turis apie 30,000 gyventojų.

Mane apgyvendina buvusioje Inkvizicijos Rūmuose, vadinamoje "Gran Poder". Juose yra Kolonialinis Muzėjus ir Meno Akademia.

Meno Akademijoj radau 20 mokinių. Po dviejų metų jų skaičius pasiekė 170. Vyriausybė tokio mokyklos išaugimo nesitikėjo. Triko mokykmo prieinamų, patalpų, suolų. Negaudamas iš valdžios pakankamai piniginių paramos, atsistatydinau ir įkūriau savo paties Meno Mokyklą ("Curso Superior de Bellas Artes") tame pačiame mieste. Į ją perėjo 27 geriausi mano mokiniai, kuriems aš duodu veltui mokyklą ir darbo medžiagą: dažus, drobę ir kt.

1946 m. persikėliu į La Paz, kad galėčiau uždirbti daugiau pinigų augančiai mokyklai išlaikyti. Po kelių kartų į mėnesį skrisdavau lėktuvu 800 kilometrų iš La Paz į Sucre paskaitų skaityti. Man nesant, mokyklai vadovaudavo mano paties buvusieji mokiniai — asistentai.

Nuo 1946 m. iki 1950 m., šalia darbo Meno Mokykloje, vis daugiau atsidedu kūrybai. Darau ilgus išvykas į karštusios Bolivijos slėnius — yungas. Studijuojau gyvybę putojančiame, laukinė tropikų gamtoje ir čiaginių papročius. Šiais savo darbais aš pirmasis "atradau" atogrąžų pasaulį ir daviau naują kryptį Bolivijos tapybai. Iki šiol dailininkai damėjosi tik plokštikolnio gamta ir žmonėmis, dabar gi buvo pasukta į tropikus.

Sudie, Bolivija!

Gyvenimas tokiose neįprastose sąlygose nualino mano sveikatą. 1950 metų pradžioje

gaunu širdies ataką. Gydydote patiriamas, ilgiam laikui turiu palikti Boliviją.

1950 m. birželio mėnesį su ruošiu didelę atsisveikinimo parodą La Paz savivaldybės rūmuose. Susilaukiu visuotinio visuomenės ir valdžios sluoksnių pripažinimo. Buvo nupirktas daug paveikslų, kai kurie po 200.000 boliviarų (20.000 argent. pezų).

Už nuopelnus Bolivijos menų respublikos prezidentas apdovanojo mane "Andų Kondoro" ordeno paučiu aukščiausiojo laipsniu, kokį tik gali gauti civilis ("Grando de Comendador de la Orden de los Andes"). Ordenas buvo iškilmingai įteiktas 1950 m. gruodžio 22 d. La Paz Užsienų Reikalų Ministerijoje, dalyvaujant valdžios ir meno atstovams.

Galutinai turėjau uždaryti savo įsteigtą Meno Mokyklą, kurios tradicijas vertai atstovauja visas būrys ją baigusių dailininkų. Iš jų tarpo jau su spėjo plačiau pagarsėti José Ostria Garrón, Juan Ortega ir Mario Eloy Vargas.

Kūryba

Nemaža jūsų paveikslų esu matęs įvairiose vietose, ypač Montevideo Lietuvos Pasiuntinybėje. Daugis gėrisi ir jūsų puikiu Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslu lietuvių parapijos bažnyčioje Avellanedose. Įdomu žinoti, koki yra žymesni jūsų pastarųjų metų kūriniai? — Prie Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą dirbau 3 mėnesius. Bandžiau atkurti originalą, kurio niekada nesu matęs. Įdėjau daug širdies, bet tai nebuvo laisva kūryba.

Mano boliviškųjų metų tapyba labai skiriasi nuo tos, kurią iki šiolei matėte. Skiriasi tiek savo spalvų pasauliu, tiek formų išraiška. To priežastis pirmiausia buvo pati aplinka. Magiška aukštumų šviesa kasdien prausia daiktų veidus ir padeda juos ant stiprių spalvų transparenco nudžiūti. Menininko uždavins — perkelti šitą akimirks stebuklą į drobę. Kita to priežastis — daiktų vidaus, jų esmės, praragėjimas. Daikto "siela" yra daug įdomesnė

ir dalesnė už jo išorinę formą. Ji yra išorės prasmė. Savo kūryboje aš ir stengiuosi atkurti ne tiksliai išorines daiktų formas, bet pagauti jų vidaus grociją, jų nuotaikos virpėjimą, jų giedamą likimo psalmę. Kas ne šito ieško mano paveiksluose, tas dažnai nusivils. Nepasiruošęs, eilinis mėgėjas veltui ieškos išorinių formų tobulumo, kurias dažnai tenka gerokai priremdyti, kad neblašytų dėmesio ir kad jų fone sužvilgtų tikras daikto vidus.

Kaip vertinate modernųjį meną?

Kaip ir visi, aš esu mūsų laikų žmogus. Mano meninės pažiūros susiformavo Amerikoje. Pirmiausia patraukė mane tikrai turtinga ispanų tapyba: klasiška, tradicinė. Vėliau, ypačiai nuo 1943 m., palinkau į prancūziškąjį impresionizmą. Tai atitiko mano gyvą temperamentą ir jautrią daiktų vidaus intuityją. Man patinka modernizmas dėl savo individualumo, paprastumo, daiktiskumo, harmoningumo. Tai mūsų gyvenamos epokos dvasia. Tačiau visa savo prigimtimi neapkenčiu pikasiško kubizmo dėl jo dirbtinumo ir sarkastiško piktanaudojimo minties prieš jausmą. Gal tai ir tinka kilimų fabrikams ir pardotuvių vitrinoms, bet joki būdu ne tikrajam daiktų vidaus pasauliui vaizduoti. Todėl manau, kad kubizmas ir panašūs išsigimadys skonio eksperimentai ilgai netruks. Manau, kad tapyba šiandien žengia į naują renesansą: į garbingą ir sveiką modernizmą.

Kurie yra jūsų žymesnieji paskutinių metų kūriniai?

Pačiam savo darbą vertinti nelengva. Bet manau, kad prie žymesniųjų galima priskirti "La Paz įkūrimą", kurį užsakė Bolivijos vyriausybė 1948 m. to miesto 400 metų sukakčiai progai. Paveikslas kabo Miesto Savivaldybės rūmuose. Kitas paveikslas, kurį kritika vertina kaip paauktą būti klasiiniu Pietų Amerikos kūriniu, yra "Procesija". Kolonialinėje aplinkoje paveikslas vaizduoja įvairių rasių ir amžių žmones, kuriuos jungia vienas tikėjimas. Jų skirtingi charak-

Pirmieji kariuomenės daliniai iš Europos siųsti numatytų keturių divizijų jau iškeliavo iš karinio uosto Brooklynė.

teriai atrodo nušviesti ne išorine, bet tarsi iš jų pačių vidaus einančia šviesa. Paveikslas yra La Paz burmistro nuosavybė.

"Vietinė" ("Camba") vaizduoja tipiską rytų Bolivijos atogrąžinių Beni miškų moterį. Tai simbolis išsukiančios rasės ir tykojančios intinkto. Tai moteris su hipnotišku panteros žvilgsniu.

"Tropiko burtai" vaizduoja laukinę tropikų gamtą, šėlstančią savo sultingam gajume ir klykiančią skaudžių spalvų balais, tarsi rėksmingų atogrąžos paukščių giedojimu. Žmonės čia yra nežymūs, kaip bailūs gyvulėliai pasislėpę kamienų ir lapų tankmėje.

"Tropiko nuotaka" vaizduoja vestuvės rengiamos aymara mergaitės slapta susvyravimą, jos vidinį stabtelėjimą pasakyti sudiev jaunystei.

"Nokturnas" vaizduoja aymara indėnų muziką ir šokių prie lauzo, sukurto ant Titicaca ežero kranto (auščiausio pasaulio — 4,200 metrų viršum jūros lygio).

"Yungas" slėnio peizažas vaizduoja putojančių spalvų ir formų gamtą prie namelio, kuriame savo atogrąžinėse išvykose apsidavau.

Trilogija "Aymara" vaizduoja senoviskus šios indėnų giminių religinius papročius. Tai simfonija, pabundanti pasenušios, bežodės rasės sieloje ("Kelniėjimas"), siaučianti staigiam speigų bangavime ("Allegro") ir mirštanti laukinėje ekstazėje ("Ritmas").

Planai

Koki yra jūsų artimiausieji ateities planai?

Sausio 13 d. išvykau į San Carlos de Bariloche (calle F. P. Moreno 371, Ter. Rio Negro). Grįžęs į Buenos Aires, planuoju suruošti savo paveikslų parodą. Tuoj po to numatau su ruošti Janeiro, kur manęs laukia mano mokiniai Mario Eloy Vargas ir Juan Ortega. Iš ten numatau vykti į Madridą, kur esu pakviestas dalyvauti dvejį metų ruošiamoje Ispanijos ir Amerikos Meno Parodoje. Aš esu oficialiai deleguotas kaip Ispanų Kultūros Instituto Bolivijoje atstovas tos parodos Organizaciniame Komitete.

Iš Europos planuoju vykti į šiaurės Ameriką. New Yorke noriu suruošti savo paveikslų parodą. Manau, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse man gali tekti ilgiau pasilikti. Pasiilgęs šiaurės, noriu arčiau pažinti to didelio pramonės krašto kultūrą ir meną. Ypačiai man bus malonu susitikti ir iš arčiau susipažinti su mano gimtojo krašto meno atstovais, kurių, kaip teko nugirsti, pastaroju metu yra nuvykęs žymus būrys, jau spėjęs stipriai užsirekomenduoti.

(IŠ LAIKO)

Naujų Metų naktį

Anšlavas Eglitis

Iš latviško vertė Emilis Skujeniekas

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

— Bet palauk, ar tamsta įieškai paveikslą savo iniciatyva ar kieno nors įgalios? — Aš pats juk autorius. — Bet kas jums išdavė leidimą apsisidoti pasienyje? — Pone biurgermeisteri, aš nei nematau apsisidoti pasienyje! Aš bendrai neturiu daug laiko, — Romanas pažūrėjo į rankinį laikrodį. — Aš turiu begalo skubėti, jei nenoriu pasivėluoti... — Ar galiu pamatyti tamstos dokumentus? — biurgermeisteris pasidarė valdininkiški oficialus. — Juk kaip tik dėl dokumentų aš ir esu čia, pone biurgermeisteri. Per vieną dieną mano reikalo negalima sutvarkyti, būtinai reikia pratęsimo, kurio, meno varden, tikiuosi, tamsta man neatsakysi...

Biurgermeisteris ištisė rąką. Kaip tik tuo metu už durų pasigirdo triukšmas. Jos atsidarė, ir jėjo ponias Rozina ir durininkas, nešinas didelį paplokštų ryšulį. — Rozina! Tu čia? Kas ten pas tave? Paveikslas! Tu suradai paveikslą? Tebūnie pabarbintas Augščiausias! Pone biurgermeisteri! — šaukė dailininkas ir, vienu akimirksniu nuplėšęs rotacinio popierio apdangą, atrėmė paveikslą į sieną geron švieson. — Pone biurgermeisteri, tai mano žmona, o čia mano puikiausias kūrinys! Jis išgelbėtas! — Paėjėjęs keletą žingsnių atgal, jis, nusitvėręs už smakro, staigą nutilo, lyg giliausiai sužavėtas ir įsigilinęs į atgautąjį kūrinių, ir gana didelio nerimo pilnas, svarstė, ką kalbėti ir veikti toliau.

Damos ir įieškomojo paveikslą staigus pasirodymas kabinete biurgermeisterį vertė sumišti. Pašokęs jis spoksojo į paveikslą — tokį akinančiai

ryškų, ir į damą — tokią jaguariškai margą.

Jos eisena ir grakščios liemens linijos visai nedarė gėdos karališkajam žvėriui, kurio kailį ji dėvėjo. Akys tamsiai žvilgėjo ilgais blakstienų spinduliais, lūpos juokėsi, lyg rausvai baltai emalė. Tirsta, svaiginanti Paryžiaus kvėpalų banga skleidėsi patalpoje ir apėmė biurgermeisterį.

Elegantiškumas, tai paskutinis apsiireišimas, kuris nusileidžia iš didžiojo pasaulio į Vokietijos pietus, kur taupios ir doros šeimininkės lūpų dažymo bijo labiau, negu kokaino uostymo, ir dvi gerokai storas kojines, dar užsimaudamos kitas, baltų drobinių siūlų, iki pat kelių, kad jaučio odos batas netabaluotų.

Kokia provinciškiškai sunki ir pilka, palyginus, atrodė šiaip jau gana grakšti sekretorė. Tai buvo lyg dvi lempos — žibėta ir tamsi.

Biurgermeisterio apvalus veidas matomai užkaito, smakras svariai atsirėmė į krūtinę ir jis dusliai krankstelėjo.

— Prašau sėsti, — tarė jis. — Ačiū, — ponias nusišypsojo, tikrai jaguarišku judėsiu pasirūpindama, kad jos gražiosios ir paryžietiški apakaus kojos neliktų nepastebėtos. Tada ji paklausė taip skambiai ir nekalčiai,

lyg Zaleburgo varpelis:

— Romanai, ar tu jau buvai pas biurgermeisterį?

— Deja, aš pats esu biurgermeisteris, — sausiai tarė pareigūnas, nepajėgdamas balse užslopinti užgaules prieskambio.

— Tamsta — biurgermeisteris? Dieve mano! — suriko ponias naiviu nusistebėjimu, kuris jai visuomet gerai pavykdavo. — Aš visuomet buvau tokios nuomonės, kad biurgermeisteris turi būti senas, storas ir piktas lyg Diurerio ar Holbeino paveiksluose. Bet tamsta esi... tamsta esi — ir, nerasdama žodžio, ponias dailiai paraudo ir savo sumišime atrodė nepaprastai graži.

Biurgermeisteris lyg pražydo. — Gerbiamoji ponias, prašau nespręsti apie modernų gyvenimą iš senų paveikslų!

— O dar mažiau iš modernių paveikslų, — pridūrė ponias. — Bet kaip tamsta patinka mano vyro kūrinys?

— Puikiausiai, — atsakė biurgermeisteris, nenuleisdamas akių nuo ponios Rozinos.

— Tikras Romanas Varošas, ar ne? Tipingas! Pone biurgermeisteri, pažiūrėkite, kaip žvilga šviesa nuo šių raudonųjų ir geltonųjų tonų! O ar ne jaučiate, kokia begalinė erdvė mėly-

nuose? L'essence de matiere et de metier! — taip apie šį paveikslą išsitarė Dunoyet de Segonsaque'as, kai žymiausias Paryžiaus kritikas norėjo sužinoti jo nuomonę. O, jis buvo sąmojingas, šis padorusis Segonsaque'as! Jis pažinojo vynus, paveikslus, ir tvirtino, jog pažįstas ir moteris. Bet tuo aš abejoju. Šito atveju vyrai visuomet save pervertina. Ar jūs kitos nuomonės, pone biurgermeisteri?

— O, hm, taip, kaip tai pasakyti, gerbiamoji ponias, — mikčiojo biurgermeisteris, stengdamasis atsakyti jei ne sąmojingai, tai bent garbingai. — Paveikslas, tai yra menas, aš ištikro myliu... o moteris, tai yra, damos... — Myli jus! — nusijuokė ponias Rozina, perleisdama tokį aštrų vertintojos žvilgsnį per šaunus biurgermeisterio stropiai prižiūrimą figūrą, kad tasai instinktyviai išrietė krūtinę, jog vatos prikimštas munduras kone sprogo.

— Bet ką čia dabar, — tęsė dailioji ponias. — Kokią reikšmę tas dar turi? Šeštasis karo metais mes, vargšės moteris, esame nebetekę paskutinių šarmo ir elegantiškumo likučių... tik tai menas, vienintelis menas dar žvilga tokioje pat šviesoje, kaip visuomet. Ar nepastebėjote, pone biurgermeisteri, kad šis paveikslas pas jus puikiai

SIMTANUOSIMTINIS LIETUVIS
Jonas Pakrantis Amerikoje

Vyt. Alantas

Ar mes perkame automobilį?

Artėjant pavasariui, automobilio pirkimo problema labai suaktualėjo Pakrančių šeimoje, nors, tiesą sakant, ji niekada nebuvo išimta iš šeimyninių pasikalbėjimų bei diskusijų dienotvarkės. Kažinkaip Amerikos ir automobilio savokos neišsiverčia viena be kitos. Bet Birutė Pakrantienė, įkalbinėdama vyrą pirkti "karą", negalvojo apie jokiais aukštesnės automobilizmo filosofijas, o turėjo grynai praktiškus apskaičiavimus:

— Žiūrėk, ateina pavasaris ir vasara. Jei turėtume automobilį, tai savaitgalius galėtume praleisti kur nors užmiestyje prie vandens. Juk, turint mašiną, kilometras toliau ar arčiau, koks skirtumas? O tu pats skundiesi, kad tau trūksta oro gyvenant netoli didžiųjų fabriku. O vasaros metu, gavę atostogų, galėtume ir toliau pasiekti, sakysime, Chicago, kur galybės mūsų draugų. O ir šiaip koks patogumas, tik tu pagalvok! Ar lietus lyja ar šalta, automobilis visur lengvai ir patogiai pasieks.

Taip argumentavo mašinos pirkimo reikalą ponia Pakrantienė, bet savo vyro skepticizmo išblaškyti negalėjo.

— Tu nepasakei dar vieno argumento, — nusišypsojo jis. — Būtent? — klausiamai Birutė žiūrėjo į savo vyrą.

— Būtent to, kad dabar tremtinius apėmė automobilijų pirkimo manija. Kas gali atnešti, kam reikia ar nereikia, bet

mašinas perka. Kiek yra pusbernėlių, kurie jau važinėja automobiliais!

— Tai ir gerai, kad važinėja, — burtelėjo apyptikiai ponia Pakrantienė.

— Tegul sau važinėja, man negaila, bet pasiduoti tai "automobilizmo" epidemijai aš nenoriu, — atsakė Pakrantis. — Taip pat nenoriu pasidaryti "karo" vergas.

Birutė vėl klausiamai pažiūrėjo į savo vyrą, kuris tęsė toliau:

— Tu tik pagalvok. Pirkdami automobilį, mes turėsime sukisti į jį visas savo santaupas ir vėl liksime be cento. Bet to dar negana. Pinigų iš karto sumokėti už mašiną nepakaks: reikės mokėti mėnesiais. Mėnesiniai mokėjimai nevienodi, bet, kiek dabar girdėti, kainoms pakilus, reikia mokėti nemažiau 70 dol. O kur benzinas ir tepalas, kur remontai? Didelis patogumas, tai tiesa, bet reikia neužmiršti, kad ir brangus patogumas. Pradėjęs kartą mokėti, nebesustosi, nes čia automobiliai greit pasensta, teisingiau sakant, išeina iš mados ir reikia naują pirkti. Daugiausia automobiliu čia važinėjama dveji treji metai, paskum keičia: pariduoda ir perka naują. Mes gi patys pažįstame amerikiečių, kurie niekada nenustoja mokėti savo "dealeriams". Išlaidos mašinai yra, taip sakant, pastovi pozicija šeimos biudžete. Andai, sutinku prie konvejerio sa-

vo bičiulį Maikį. Jis grynas amerikietis, karo veteranas, dirba įmonėje 13 metų. Man pasirodė, kad jis neišsimegojęs ir pavargęs. Klausiu, kas yra. Et, sako, velnias, pasiutusias miego noris. Žmona išeinanti į darbą penktą valandą rytą. Jis turįs vieną dukterį išleisti anksti į mokyklą, o su kita, ketverių metų, žaisti, ir visa kita. Kadangi žmona keliantis anksti, tai ir jį pažadinanti... Bet, sakau, paties žmona man sakėsi nedirbanti. Nedirbusi, bet dabar dirbanti, nes pinigų reikia. Nebegalime, sako, pragyventi. — Pats gi, kaip veteranas, gauni iš valdžios pašalpą, — aš jam sakau. Taip, jis gaunąs 50 dol. per mėnesį, bet vistiek esą mažai. Už butą jis mokąs 45 dol., o kur dar maistas, drabužiai ir visa kita keturiems žmonėms? Todėl ir žmona turėjusi pradėti dirbti...

— Kaip kiti išsimoka, taip ir mes išsimokėtume, — nenuleido Pakrantienė. — Mes abu dirbame.

— Aš tau ir aiškinu, kaip kiti moka, — atsakė Pakrantis. — Aš taip nenoriu mokėti. Nenoriu pats lįsti į automobilijų bendrovę kišenę, jei manęs niekas neveja. Jei turėtume daugiau pinigų, nieko nesakyčiau, bet dabar mums per brangus malonumas, nes, tiesą sakant, praktiškai reikaliu mums mašinos ir nereikia. Į darbą tu ir aš važiuojame autobusais, o jei reikia nuvažiuoti į miesto centrą, labai patogiai nuvažiuojame tramvajumi. O porą kartų per mėnesį nuvažiuoti pas draugus taip pat gali autobusu ar tramvajumi. Ar tokiems mūsų "reikalams" jau būtinai reikalingas "karas"? Vasarą, galbūt, mes jį labiau išnaudotume, bet kitais metų laikotarpiais jis stovėtų daugiausia garaže, o pinigėliai "dealeriui" vistiek mokėti reikėtų.

— Kodėl kiti gali, o mes negalime...

— Tau vis kiti! Nežiūrėk kitų, žiūrėk savęs, — atsakė kiek pyktelėjęs Pakrantis. — Aš esu kilęs iš rimtos lietuvių ūkininkų šeimos ir nenoriu savo biudžetą tvarkyti ne pagal savo išgales.

ALGIRDO BRAZIO KONCERTAS CARNEGIE HALL

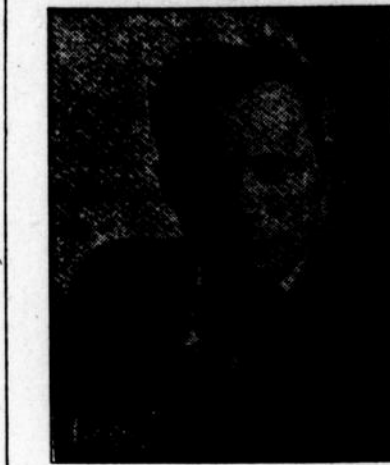
Kai ano pirmadienio rytą New Yorko aerodrome nutūpė didžiulis keturmotoris lėktuvas rasotais sparnais nuo debesų briaunų, per kurias jis trijų valandų bėgyje atsiyrė iš Chicago, dainininkas Algirdas Brazis linksmai nuoko laipteliais. Vienoje rankoje jis turėjo nemažą savo drabužių lagaminą, o kita ranka prilaikė apykaklę, kurią taršė gana šaltokas antrosios pavasario dienos vėjas. Ta kita ranka, nors, rodės, mažiau užimta, bet ji dengė nuo vėjo ir šalčio patį svarbiausį Algirdo Brazio turtą, kurio jis negalėjo įsidėti lagaminan ar už antin.

Savo balsą Algirdas Brazis nešasi įspaudęs apykaklę. Tai yra didžiausias kaltininkas, kuris jį sunermino prieš keletą mėnesių, o dabar atskraidino New Yorkan. Ties Carnegie Hall rūmais didžiulis plakatas su jo atvaizdu skelbia jo koncertą, čia įvyksiantį balandžio 8 d., bet jis dar gerą savaitę prieš atvyko čia, kad turėtų pakankamai laiko pasiruošti šiam savo pasirodymui žymiojo New Yorko muzikos sostinėje.

Jūsų reporteris Algirdą Brazį užtikina vienoje kavinių, kurioje, Carnegie Hall kaimynystėje, renkasi menininkai laisvesnei valandėlei po įtempto darbo. Jau prieš tai Carnegie Hall 135 kambaryje užbaigęs pasitarimus su savo koncertų

Galbūt, yra žmonių, kurie mėgsta arklį kinkyti ne iš priešakio, bet iš užpakalio, bet aš prie tokių nepriklausau. Taip pat nenoriu apsikrauti nereikalingomis išlaidomis dėl ambicijos patenkimo. Žinoma, kiekvienas čia linkęs guldyti galvą, kad automobilis jam nesanti prabanga, o „gyviausias ir būtiniausias“ reikalas. Bet pakrapštyk truputį tą "būtiniausią reikalą" ir rasi kaip tik norą prabangos, patogumų ir tušios ambicijos patenkimo. Bet tai ne mūsų dalykas: kaip kas išmano, taip save gano. Aš labiau linkęs turėti banke didesnę einamąją sąskaitą, negu pasidaryti "karo" garbintojų ir... vergu.

Pakrantienė nieko neatsakė, bet vyras žinojo, kad tas pokalbis nėra baigtas, kad tai yra tik pertrauka iki... kito pokalbio apie automobilio "būtinumą"...

reikalų vedėja V. Tysliaviene, jis apie savo būsimąjį debiutą šnekučiuojasi su Metropolitan Operos solistu Jan Pearce, kuris atsiveikindamas draugiškai pataršoja jam per petį ir, spausdamas ranką, linki sėkmės ir žada atsilankyti jo koncerte. Čia pat dainininkė Florencija Korsakaitė, kuri Carnegie Hall turi savo dainavimo studiją ir kuri ne tik pati karštai dirba, ruošdamosi savo operiniam pasirodymui Hunter College balandžio 22 d., bet ir uoliai seka muzikinį New Yorko gyvenimą, domisi Brazio koncertu ir susikaupusi seka jo programą.

Mėlynius Brazio koncerto informacinius lapelius su programos matav ir daugelio šios kavinės svečių rankose, vartomas gyvai bei šnekučiuojantis. Algirdas Brazis duoda rimtą ir nelengvą koncerto programą. Tokia visų nuomonė, o aš konkrečiai prigriebiu dainininką, teiraudamasis, ką jis atvežė New Yorkan.

Programai parinkti paskyriau nemažai laiko, norėdamas klausytojams duoti vertingų dalykų, didesne dalimi sudarančių tam tikrą įvairumą autorių parinkime, pradedant klasikais ir baigiant modernistais — sako jis, bet iš programos atrodo, kad jis ją parinko ir taip, kad galėtų pasirodyti visuose savo balso registruose. Iš 20 programų paimtų dalykų dainininkas penkis juos skiria lietuviams kompozitoriams, pirmoje dalyje atlikdamas Vl. Jakubėno ir L. Šimučio dvi dainas. Antrąją koncerto dalį, tikriaus sakant, patį koncertą, jis baigia irgi lietuviškomis dainomis — M. Petrausko, J. Gruodžio ir A. Kačanausko kūrinius. Šita aplinkybė, kad Algirdas Brazis

savo koncertą Carnegie Hall, toje pasaulinėje meno scenoje, užbaigia lietuviška dalimi, jį daro mums dar brangesnį. Jis lietuviškus kūrinius lygiagrečiai ryžtasi parodyti savo koncerto svečiams, kuriuos čia, be abejo, sudarys tautybėmis labai įvairi publika.

Dabar New Yorke gyvenusių jau ligi pat koncerto, sistėmingai kasdien skirdamas tam tikrą valandų skaičių pasirengti programai. Dirbsiu vienas ir su pianistu Arpad Sandor, stengdamasis, kad neapsivilčiau ir neapvilčiau tų meno entuziastų, kurie mane moraliai palaiko šiame mano pasiryžime, — sako jis, kai teiraujosi apie tolimesnius jo planus New Yorke.

Prisimename gyvas kalbas, kurios eina visame Didžiajame New Yorke ir jo apylinkėse ryšium su jo koncertu. O juo domisi visi. Ir senieji, ir naujaturiai. Pirmieji, nors jau ir buvo jį girdę dainuojant, tai jie dar niekad nematė ir negirdė jo vieno tokioje scenoje, o antrieji — iš viso jo vardą čia tėra girdę per radiją ir skaitė tik spaudoje.

Dainininkas patenkintas šypsteri, išgirdęs tai, ir paskui susimąsto, pridurdamas:

— Per 12 metų niekur nesirodžiau vienas, tai man bus tikrai malonu šį kartą padainuoti.

Ir čia pat jis išsiima iš knygutės ilgą sąrašą asmenų, Chicago lietuvių, kurie atvyksta į jo koncertą ir kuriems jis turi užsakyti kambarius netoli nuo Carnegie Hall esančiame viešbutyje. Tame ilgame sąraše matyti ir teisėjas Zūris, D. Kuraitis, konsulas Daužvardis, Kumskis ir Milauckas — visi su

žmonomis, čia ir prel. Urba ir kompozitorius L. Šimutis, Jr., ir kiti. Nujuokaujame dar dėl Jack Sharkey. Šis vienas žymiausių lietuvių sportininkų, savo metu buvęs pasaulinis bokso čempionas, iš Bostono šikart atvyksta ne į sporto rungtynes, o savo bičiulio koncertan. Kažkas tyčia baiminasi, kad Sharkey koncerte nepradėtų boksotis, bet kiti nuramino, kad jis tikties plos, taip, kaip ir kiti, iš tolimesniųjų ir artimesniųjų kolonijų suvažiavę, nepisilikdami jam skolingi už dainas.

Algirdas Brazis jaudinasi dėl ilgo svečių sąrašo, bet ir džiaugiasi. Jis labai nuoširdžiai žodžiais mini savo kolegas menininkus iš Chicago — dainavėjus: St. Sodeiką, G. Velicką, Dzironą, Jakubėną ir kt., kurie, išlydėdami jį New Yorkan, visa širdimi linkėjo sėkmės.

— Sukryžiavau pirštus prieš pakildamas iš Chicago savo koncertinei kelionei, kad neapvilčiau savo draugų, su kuriais paskutiniu metu užmezgiau tamprusius ryšius ir pamilau visa širdimi po koncertų Kanadoje — paaiškina A. Brazis, kai užsimename apie Chicago.

— Dabar tenai (Chicagoje) kuriasi antras didysis, šalia čiuironiečių, meno ansamblis, kurį vertėtų ir Didžiajam New Yorkui parodyti. Sugrįžęs po savo koncerto ir juos raginsiu pakelti sparnus, — baigia jis ir nuskuba dar kažkuriais koncerto reikalais. O žali lapeliai ir didžiulis plakatas su jo atvaizdu ties Carnegie Hall gaudysiems praivismas skelbia jo koncertą, įvyksiantį balandžio 8 d., 5:30 val. po pietų.

S. K.

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje — 50 centų viename mėnesiui.

TREMTIES atstovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicago miestą — St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicago miestui ir Kanadai — W. Stuočis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTĮ, REMIAME VOKIETIJOJE LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UŽJURIO LIETUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

atrodo? Čia labai pritaikintas apšvietimas.

Ištikro, nelauktam saulės spinduliui prasliaužiant pro užtiesalus, žvilgantį paveikslą ir visas kambarys lyg čėžėte sučežėjo. Biurgermeisteriui dar vis nebuvo aišku, ar paveikslas vaizduoja milžiniškų peteliškių kovą, ar kinų proesiją po palmėmis, bet spalvos degė ir jaudino. Bodeno ežero smulkiai išpašinėti peizažai, klusniai kaboję tarp langų, palyginti, atrodo, lyg pilkos pelėsių dėmės.

Jaguaro kailiniai prasivėrė, atidengė stuomenį aptempiančią, glostančią pistacijos spalvos suknėlę ir metaliskai žvilgantį kaklinę grandinė, kuri Paryžiuje kaštavo vos porą frankų, bet svetur vis dar darė įspūdį. O šypseną mirgėjo ir žibėjo nepeiktina ir nenugalimu filmišku taisyklingumu.

Biurgermeisteris atsiduso ir pritarė linktelėjęs galva. Apvalios lūpos sukrutėjo, bet nieko sakyti ne atėjo į galvą, ir todėl jis nudavė lyg nenorįs trukdyti maestro, kuris vis dar meditavo žvelgdamas į savo kūrinių.

Staiga tapytojas pakėlė galvą. — Pone biurgermeisteri, aš turiu idėją: tegul paveikslas pasilieka pas jus. Duokite jam prieglaudą.

Biurgermeisteris susijaudino: tai galėjo gerokai kaštuoti! Ar su pilna

teise, ar ne, bet apie švabus Vokietijoje kalba tą patį, ką apie škotus Anglijoje. Ir švabas, nors jis būtų ir pats biurgermeisteris, niekuomet nepamirš taupumo. Bet iš antros pusės, jei žymaus profesoriaus paveikslą galima įsigyti pigiai arba visai nemokamai...

— Pone profesoriau, aš jūsų nesuprantu...

— Pone biurgermeisteri, mes neturime paveikslą kur padėti. Nėra patalpos. Mūsų butas subombarduotas. Tuo tarpu čia, pas jus...

— Stebūklinga, moderni, skoninga patalpa! — pritarė ponia Rozina. — Žinokite, pone biurgermeisteri, paveikslai, nelyginant žmonės, reikalingi suprantančių rankų ir ramybės. Pamažytė tiksliai, dabar po traukinius ir slėptuves su meno kūriniu! Tiesiog baisy!

— Tai dar baisiau, negu su kūdikiu, — pridūrė maestro.

— Bet ką sakys jūsų ponia apie tokias permainas jūsų kabinete? — būkštavo ponia.

— O, aš dar nesuspėjau apsigyventi. — Jūs ir nevedes! Neįmanoma! Negalimas dalykas! Jūs esate buvęs perdidelis džentelmenas, — šaukė ponia.

— Suprantama, jei tai būtina reikalinga, aš galėčiau paveikslą pa-

saugoti, kol jūs įrengsite naują butą. Į kur keliausite, jei drįsčiau paklausti? Porelė tiksliai išskėtė rankas.

— Į Koelną, į Dortmundą, gal į Berlyną... — tarė dailininkas.

— Bet ten juk taip baisiai puolama iš oro, ar jūs nebijote, ponia?

— Baisu, bet ką padarysi?

— Kiek tai liečia mane, tai Berlyne aš ne tiek rūpinuos bombomis, kiek...

— Tai kuo gi? — stebėjosi biurgermeisteris.

Dailininkas priėjo arčiau stalo: — Tegu tai pasilieka tarp mūsų, pone biurgermeisteri, man nepatinka prūsai. Jie toki išdidūs ir pasipūtę.

Biurgermeisteris, pilnas supratimo, palingavo galva. — Prūsų snukis, kaip mes švabijoje sakome, prūsų snukis — tai nemalonūs dalykas. Prūsas visuomet gudriausias. Nemanykite, kad tai leis save pamokyti.

— Vis dėlto mes esame priversti važiuoti į Berlyną, — skundėsi ponia Rozina. — Mes turime bandyti gauti leidimą apsigyventi kuriame nors pietiniame mieste. Tiesiog verkti norisi, kai pagalvoji apie tą baisią kelionę, išdaužytus langus, nuolatinius oro puolimo pavojus...

— Bet tam juk nereikia važiuoti

į Berlyną, gerbiamoji, — biurgermeisteris leido sau nusišypsoi iš ponios nenusimanyimo. — Leidimus apsigyventi išduoda vietiniai biurgermeisteriai. Berlynas su tuo neturi jokio reikalo.

— Taip? — stebėjosi ponia Rozina. — Argi biurgermeisteriai turi tokią didelę galią?

— Didelė atsakomybė visuomet sujungta su didele galia. Ypač pasienyje.

— Hm, Konstancė turbūt gyvenimas labai nesusagus? — galvojo ponia.

— Nesaugus, kodėl? — stebėjosi biurgermeisteris.

— Pasienis.

— Pasienis saugiausia vieta, — juokėsi biurgermeisteris. Jei į pasienį būtų leista įvažiuoti, tai žmonės čia dėkodami gulėtų kad ir gatvėse. Pamažytė tiksliai, ponia, Konstancė tai vienas iš visai nedaugelio Vokietijos miestų, kurio karo metu nereikia apstemdyti.

— Nereikia apstemdyti! — sušuko ponia Rozina, su didžia pagarba susidėjusi rankas.

— Šviesus miestas! Rozina! Argi pasaulyje gali būti kas nors dar stebėklingesnio! Šviesus, be bombų, be aliarmų! Pone biurgermeisteri! Aš dovanuju jums savo paveikslą!

— Tai negalimas dalykas, pone profesoriau.

— Aš dovanuju jums savo geriausią kūrinių, kaipio žavingosios Konstancės biurgermeisteriui. Čia jis tikrai saugus. Ką reiškia pinigai, ką reiškia turtas? Dulkės, pelenai! Ką reiškia gyvybė? Man užtenka, jei menas išgelbėtas.

— Tu galvoji tiksliai apie savo meną, bet jei tavo žmona turi gyventi bombų krušoje, tai tau visvien, — atsiduso dailioji ponia Rozina, pakeldama užgautą, bet labai blizgantį žvilgsnį į biurgermeisterį.

— Ponia, — tarė jis. — Jei jums visvien, į kur važiuoti, tai aš išrašysiu jums leidimą kuriam laikui apsigyventi čia pat, Konstancoje. Paskui atsiras galimybė apsigyventi kur nors arti — Meersburge, Radolfzellėje, Singene. Žymų profesorių priims kiekviena apsigyventi šeima.

Biurgermeisteris pamojo sekretorei paruošti leidimo blanką. Kol ji tauškino rašomąją mašinėlę, ponia Rozina šypsojosi ir juokavo, bet maestro galutinai padovanojo savo paveikslą, kurį biurgermeisteris galop sutiko priimti, jei tai jo asmenyje dovanojama Konstancos miestui.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

30. ŠEVIKIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

35)

LIETUVOS KULTŪROS GOLGOTA pirmosios bolševikų okupacijos metais

Dr. Kęstutis Kernušis

(Tęsinys)

IV.

MUZIEJINIO IR TYRYBINIO DARBO NUTRŪKIMAS

Nepriklausomosios Lietuvos laikais senovės paminklų tyrimo, apsaugos, konservavimo ir priežiūros darbas ką tik buvo įjęs į normalias vėžes, atsiradus tam dabui tinkamų specialistų, visuomenei supratęs jo reikšmę ir vyriausybei skiriant tam tikslui reikalingus kreditus. Tam reikalui buvo išleisti atitinkami įstatymai ir pamažu paruošta programa. Prieš pat bolševikams okupuojant Lietuvą, visas muziejinis tyrimo darbas buvo vykdomas šiomis svarbiausiomis pagrindinėmis linkmėmis:

- a) vykdomi žymiausių Lietuvos architektūrinių paminklų konservaciniai darbai,
- b) daromi archeologiniai kasinėjimai ir tyrimai,
- c) vykdoma archeologinių paminklų registracija ir dalinė inventarizacija ir

d) rūpinamasi įvairių paminklų apsauga ir globa. Bendradarbiaudama su valstybinėmis ir savivaldybinėmis įstaigomis ir visuomeninėmis organizacijomis, 1919 m. įsteigtoji Valstybės Archeologijos Komisija, vėliau Senovės Paminklų Referentūra ir Lietuvos Paminklų Konservatorius, ligi bolševikų invazijos pradžios atliko gana žymų Lietuvos paminklų registracijos darbą. Centrinį muziejų dėka buvo iširta arti 2,000 kapų. Lygiagrečiai pradėta rūpintis pilių ir senųjų bažnyčių konservavimu ir inventarizavimu. 1923 m. konservuota Zapyškio bažnyčia. 1930 m. įvykdyti platesni Kauno pilies senacijos darbai. Apie tą patį laiką padaryti Zapyškio bažnyčios, Kauno pilies, Kauno Perkūno Namų ir Kauno Kunigų Seminarijos bokšto architektūriniai matavimai. 1938 ir 1939 m. buvo tęsiami Kauno pilies konservaciniai darbai. Tais pačiais metais įvykdyta Gelgaudų pilies senacija ir konservuotos jos griuvėnijos dalys. Be to 1939 m. konservuota Raudonės pilies ir Dubingių pilies griuvėsiai. Pagaliau 1949 m. įvykdyti platesnio masto Vilniaus — Aukštutinės pilies ir Trakų Salos pilies konservaciniai darbai.

Ši natūraliai besiplėtojanti ir beberėjanti Lietuvos kultūros paminklų tyrimo, konservavimo, apsaugos, priežiūros ir globos darba nutraukė 1940 m. bolševikų invazija Lietuvoje. Dėl tos invazijos skaudžiai nukentėjo ne tik pats muziejinis tyrimo darbas, bet ir patys paminklai. Nacionalizavus bolševikams stambesniųjų ūkininkų žemes, daugelyje vietų ir pačius ūkininkus iš ūkių pašalinus, dalį jų išvežus į Rusiją, ankstyvesni įsipareigojimai ir pasižadėjimai juos saugoti ir globoti pakibo ore. Pagaliau daugelyje stambesniųjų ūkių pradėjo šeimininkai kurti toks elementas, kuris dėl savo išsilavinimo žemumo iš viso negalėjo suprasti žemės paminklų kultūrinės ir istorinės vertės. Negeresnėje būklėje atsidūrė ir patys brangiausi Lietuvos architektūriniai paminklai. Pradžioje invazijos dar Lietuvos laikais skirtais kreditais vykdomi Trakų, Kauno, Gelgaudų pilių konservavimo darbai turėjo būti nutraukti, nes bolševikinė valdžia tam reikalui nebeskyrė lėšų.

Atvykę į Lietuvą raudonosios armijos daliniai užėmė pačius geriausius buvusius Lietuvos dvarų rūmus, kuriuose jie kūrėsi tikrai proletariškai, dažnai daug ką ardydami ir gadindami, o buvusius jų meninius ir kultūrinius turtus naikindami arba iš nekultūringumo arba iš neapykantos visam tam, kas, anot jų, buržuaziska. Daugelyje Lietuvos istorinių atžvalgų vertingų bažnyčių įsteigti sandėliai, kino teatrai arba kariški postai bei dirbtuvės. Rengiant karinius įsistiprinimus, suardyta ir sugadinta daugybė Lietuvos pilikalnių ir kapinynų. Apleista, iškirsta nemaža gražių arkų, alejų, sunaikinta oranžerijų ir sodų. Be viso to Lietuvoje vis labiau ir žiauriau pradėjo siausti iš Maskvos atsiųsti NKVD ir NKBP čekistai, nežmoniška būdais terorizuodami nieko nekaltus gyventojus, kišdami juos į kalėjimus, ištremdami, nužudydami ar kaip kitaip pašalinami iš gyvybių tarpo. Iš pagrindų pakito ne tik krašto išorinis veidas, bet kartu ir visuomeninė bei socialinė tvarka. Lietuvoje pasipylė nekaltų kraujo upeliai, kančios, ašaros. Ramių ramiausias žmogus nebebuvo tikras, ar jis rytoj nepateks į čekisto nagus, ar jis galės dar naktį ramiai permiegoti, ar jo nesuims ir ar neišves į Rusiją.

Tokiai būklei susidarius, savaime suprantama, nebebuvo jokių galimybių nepriklausomoje Lietuvoje pradėtiems muziejiniams darbams vykdyti. Viena, tam trūko lėšų, antra, susidarė tokia visuomeninė, politinė ir socialinė padėtis, tokia staugi ir didelė atmaina ir blogąją pusę, kad net geležinės valios ir kiečiausių nervų žmogus buvo paskandintas neviltes, neaiškaus rytojaus, apatijos ir nusivylimų jūroje. Nebus dar perdėta pasakius, kad bolševikinio teroro Lietuvoje laikais kiekvieno doro Lietuvos piliečio didžiausias uždavinys ir rūpestis buvo išsaugoti save ir savo šeimą nuo kas minutę gresiančio raudonojo teroro mirtino pavojaus.

Kaip ryškų pavyzdį tam, kokie politiniai trukdymai kilę bolševikų okupacijos Lietuvoje metais dirbti rimtam muziejiniam darbui, patiekiau čia Trakų Salos pilies konservacijos sunkumus. Dar nepriklausomos Lietuvos laikais buvo paruoštas Trakų abiejų Salos ir Pusiasalio, pilių konservacijos ir restauracijos generalinis 10 metų darbų planas. Planas buvo pavestas sudaryti žinomam inžinieriui architektui Jonui Borovskui. Pa-

RADO 33,000 DOLERIŲ! Šitie vaikai Yonkers, New Yorko priemiestyje, rado paslėtus 33,000 dolerių. Pernai metais, rugpjūčio mėnesį tenai mirė sena, 83 metų vieniša moteris. Ji paliko turto apie milijoną dolerių, kuris buvo įvairiausiose vietose "sukaišiotas". 276,000 dolerių buvo rasta įvairiuose bankų seifuose. Tarpe kita liko senas, apgriuves 14 kambarių namas, kurį kaimynai po savininkės mirties pamažu pradėjo ardyti. Šie vaikai bežaislami užliko tris tokius puodus, kaip paveikslė matomasis. Atkrapšę juos ir rado prikimštą pinigų. Šį kartą apsimokėjo žaisti "paslaptingoje apleistoje pilyje"...

gal minėtąjį planą Trakų Salos ir Pusiasalio pilių pagrindiniai konservaciniai, restauraciniai ir rekonstrukciniai darbai turėjo būti atlikti per 10 metų. 1940 m. Lietuvos vyriausybės Trakų Salos pilies konservaciniam ir restauraciniam darbams vykdyti buvo skirta apie 100,000 litų kreditų. Kadangi patys tos rūšies darbai yra sezoniniai, t.y. tegali būti vykdomi tik vasaros metu, tai po bolševikų invazijos sudarytoji vadinamoji liaudies vyriausybė skirtuosius kreditus paliko. Darbai buvo pradėti apie liepos mėn. pradžią, nes prieš darbų pradedant, susidurti su visa eile stambių trukdymų ir formalumų. Darbai pradėti liepos mėn. 10 d. Iš karto susidurti su dirbančiųjų darbininkų politiniais reikalavimais. Darbininkų tarpe būta nemaža komunistų. 1940 m. liepos 27 d. įvyko piro Trakų pilies konservacijos darbų dirbančių darbininkų susirinkimas, kurio protokolais rodo, kokios jų tarpe vyravo nuotaikos:

PROTOKOLAS. 1940 m. liepos mėn. 27 d., Trakai. Darbininkų susirinkimas dirbančių prie Vytauto Didžiojo Muziejaus Trakų pilies. Dienotvarkė:

1. susirinkimo atidarymas,
2. prezidiumo sudarymas,
3. dienos nutarimas,
4. laisvas pasikalbėjimas,
5. susirinkimo uždarymas,

- I. Susirinkimą atidarė darbininkas draugas Kankovas Mykolas.
- II. Pirmininku išrinktas taip pat draugas Kankovas, sekretorium Ivanciovas Marijonas, prezidiumo nariais: Zigutis Petras, Kaminskas Petras ir Mazaliauskas Stasys.
- III. Priimta rezolucija, kad būtų dirbama visą savaitę, kad darbininkai be rimtų priežasčių nebūtų atleidžiami iš darbo, kad būtų pakeltas uždabio dydis 20 nuosimėjų, nežiūrint darbininkų kvalifikacijos skirtumo; sumažinti darbo laiką šeštadieniais ir prieš šventes, kad galima būtų blogo oro sutrukdytas valandas atidėti virš nustatyto laiko.
- IV. Kad dirbantiesiems sunkesni darbai būtų didesnis atlyginimas, kad nebūtų darbininkų bėgiojimas ir darbavų angažavimas darbininkų nuo vienos darbo vadybos prie kitos.
- V. Susirinkimas uždarytas su šūkiu: tegyvuoją darbo Lietuva, tegyvuoją liaudies seimas, tegyvuoją darbo žmonių mokytojas dr. Stalinas.

Po protokolą pasirašyta: N. Kankov (rusiškai), M. Ivanciovas, P. Zigutis, P. Kaminskas ir St. Mazaliauskas. Į pilies konservavimo darbų vadovybę su įvairiomis pretenzijomis pradėjo kreiptis bolševikinė Trakų Miesto Valdyba, reikalaujama teikti apie dirbančiuosius smulkias savaitine žinias, priimti vietas darbininkus ir statydama įvairius kitokius reikalavimus.

Netrukus pačių darbininkų tarpe pradėjo kilti įvairių nesutapimų ir ginčų. 1940 m. liepos 31 d. administracijai praesta, kad esąs išrinktas naujas darbininkų komitetas, prieš seąjį protestuojama ir visais darbininkų atstovavimo reikalais prašoma kreiptis į naujai išrinktąjį komitetą iš Mykolo Kankovo, Petro Žygučio, Mečio Bumažniko, Jeronimo Karpavičiaus ir Marijono Ivanciovo. Netrukus Trakų pilies konservatorius gauti kolektyvinį darbininkų prašymą užsakyti iš pilies restauracijai skirtų kreditų socialistinę spaudą. Į pilies konservacijos administraciją pradėjo daryti spaudimą vietos komjaunimo ir statybinių darbininkų ir tarnautojų profesinės sąjungos Trakų skyriaus vadovybė, kiekviena reikšdama savo pretenzijas ir reikalavimus. Pvz., komjaunimo skyrius reikalavo atleisti nuo darbo jo narius įvairių švenčių ir sporto dienų progomis, o profesinės sąjungos skyrius kategoriškai uždraudė iš darbo atleidinėti pavieniui moteris.

(Bus daugiau)

BALTIEJI NEGRAI

Edv. Karnėnas

(Vietoje feljetono)

bininkai, bet nevisur prie geresnių darbų prileidžiami, nevisur tarp baltųjų pakenciami. O jie taip norėtų būti baltaisiais, savo vėlinę ne baltai, bet juodai maliauti ir su baltodžiais vedybomis maišytis...

Pirmadienį Plikaitis tik ir galvojo apie Amerikos demokratiją, piliečių laisvę, nežūrint rasės ir tautybės. Atsiminė, kai Kaune jis buvo matęs vieną negrą ir kelis geltonodžius iš svetimų valstybių pasituntynių. Bet jam tada nekilo mintis, kodėl Adomo ir Jievos vaikai, po ta pačia saule gyvenę žmonės, yra nevienodos spalvos.

— Vargšai negrai, — su užuojauta galvojo Petras, pasilenkęs sodrių plačialapių tabako daigų miške. Ne dėlto, kad jų tėvai ir protėviai buvo atgabenti per Atlantą nemokamai, kaip ir buvę DP. Jautri Petro širdis pagailo jų, kaip gamtos nuskriaustųjų.

Nuo to laiko Plikaičiui net pakaušis plikti pradėjo. Jam nedavė ramybės įkyri mintis, kuo jis galėtų jiems padėti. Kaip chemikas, jis įsivijo cheminės formulės priemonę, kuri juoda žmogaus odą paverstų balta. — Peč dėdė jis pradėjo daryti žygių rasti darbo kur nors daigų fabrike. Ir nelaukdamas laisvalaikio savo kukliame kambarėlyje užsidaręs, ištisas valandas skaitė, rašė, braukė, vėskaitė ir rašė. Prisinėšė įvairių buteliukų, vamzdelių, virė viso kius skysčius, maišė. Išrengtą tikrą cheminę laboratoriją. Ne dėdė su šeima į jo paslaptingą užsідarymą atkreipė dėmesį ir susirūpino. Jie bandė jį įtart "munšainą" varant...

Po kelių savačių Petras saiko: — Dėdė, pas jus tvarte yra degla kiaušė, tokia marga — baltais ir juodais šeriais, juodi snukiu. Leisk man ant jos išbandyti vieną cheminį junginį tokį skystį. — Ar tu sudurnavojai, vai ke? — aštriu žvilgsniu pažiūrėjo į jį šešplaukis. — Ką tu sugalvojai? — Nieko blogo: manau išradęs vaistus žmogaus odos spalvai pakeisti. Reikia išbandyti. Pirmą kartą žmogų negalima. Tad geriausiai tinka gyvulys. — O jeigu mano kiaušė stips kas už ją atsakys? — Aš pats atsakysiu. Sumokėsiu kiek reikės. Juk jau esu uždirbęs šiek tiek. — Mano kiaušė daugiau kaštuoja, negu tu esi uždirbęs.

— Tai skirtumą vėliau atidirsiu. Tik leisk man tą bandymą padaryti. Jeigu man pavyks, būsiu milijonierius, ir dėdė liksi labai turtingas.

— Gerai, vaike, leisk man pagalvoti. Rytoj atsakysiu.

Po antro išsiaiškinimo, dėdė, kad ir abejodamas seserėną būsiant milijonierium, sutiko leisti savo deglą bandymui.

Degloji gavo vieną porciją Plikaičio cheminio junginio — nieko. Kitą dieną gavo antrą — nieko. Tik po trečios porcijos degloji pradėjo negaluoti, kurį laiką nieko neėdė, tik gulėjo ir unkstė. Šešplaukis jau kone išnamų Plikaitį varyti pradėjo, bet vieną rytą degląjį tvarte rado vaikščiojančią ir edančią, tik pasikeitusia spalva: buvę balti deglosios lopai pavirto juodais, o buvę juodi lopai — baltais. Jos snukis buvo baltutėlis.

— Na, ir mokslininkas iš tavęs, Petrai, — linksmai kalbėjo dėdė. — Sveikinu, kad tave kur bala! Nemislinau, kad tu čia rimtai ką sugalvojai. Reikia tuojau į gazietais tave paduoti. Gaila, tu mano tabako farmoje daugiau nedirbsi. Tavim susidomės amerikiečių mokslo įstaugos! Kad plaukus nudažyti galima — tai aš žinau iš nudažytais plaukais "leidžiū", bet kad kiaušės odos spalvą galima pakeisti — tai aš tik dabar sužinojau. Tikra šešplaukių giminė! Atsimenu, amžinąjį atilsį, duok Dieve dangų, mano senelis irgi buvo išradėjas: jis patobulino rugiams kirsti dalį su dalgiakociu, kad galėjai nepasitursinęs rugius kirsti.

— Gerai, dėdė, — patenkin- tas tarė Petras, — bet ne čia mano tikslas. Dabar bandymui reikalingas juodas žmogus, žinai, negras. Prašau dėdę surasti man kokį juodaodį.

— O nelengva bus man šis tavo prašymas išpildyti. Dabar juodaodis — tai ne degloji, su kuria aš galiu daryti, ką noriu. Bandysiu rytoj pavažiuoti į miestą. Gal rasiu kokį bedarbį, tik ką iš pietų šteitų išstrūkusį.

Petras Plikaitis linksmas nuėjo į savo laboratoriją. Jam vaidenosi šviesi ateitis, išradėjo garbė, milijonieriaus gyvenimas. Milijonai juodaodžių ir geltonodžių nei nespaujoja, kokia balta ateitis jų laukia. Jų svajonė ir troškimas būti baltais žmonėmis išsipildys. Kartu bus padarytas galas rasių nelygybei...

Tik vienas debesėlis drūmstė jo šviesų rytojų. Ką pasakys valdžia, kai sužinos, jog tas išradimas yra dvigubas: kad ir baltodžius galima juodaodžiais paversti...

GREITTOJI PAGALBA NUO HEMOROJAUS

Dabar pirmą kartą išbandykite naująsias unciją lietuvio chemiko istobulinto vaisto nuo skausmingo hemorojaus. PILE-EEZ tepalas nuramina uždegimo apimtus audinius, pariebina sausą odą, apsaugo nuo sutrūkinimo, opimo ir tinimo. Jis paprastas vartoti ir GARANTUOTAI jums greit padės, arba jūsų pinigai bus atmokėti, grąžinus tutele. Nemalonumai dėl hemorojaus išnyks ir vėl pasirodo. Todėl PILE-EEZ yra "BŪTINA" visą laiką turėti jūsų naminėje vaistinėje. Jums nereikia daryti nieko kita, kaip tik užpildyti žemiau spausdinamą kuponą, pridėti vieną dolerį ir išsiųsti mums

SIŪSKITE KUPONĄ JAU ŠIANDIEN!

ELPOL'S PILE-EEZ (1)
13706 Benwood Ave., Cleveland 5, Ohio

Pridedu \$1.00, už kurį prašau man ATSIŪSTI vieną PILE-EEZ tutele, garantuotą, kad man greit pagelbės, arba bus atmokėta pirmo kaina už grąžintą nesuvalytą tepalą.

Pavardė: PRAŠOM RAŠYTI SPAUDOS RAIDėmis

Adresas:

Miestas: Zona: Valst.:

NEPAGRISTAS IR PAVOJINGAS BALSAS

Vasario 16 dieną išėjusio Naujiųjų numerio "Kritikos ir polemikos" skyriuje atsiliepė ponas V. Mykolaitis savo "Netiksliai aiškinimu" j mano Dirvoje š. m. sausio mėn. 23 d. išspausdintą straipsnį "Kada nutruko Lietuvos nepriklausomybė". Mykolaitis pasiūlo įrodinėti ir "teisiškai pagrįsti" prof. Vinco Krėvės Micevičiaus vadovautos Maskvos okupacinio režimo sukurtos ekspozitūros, vadintos "liaudies vyriausybės" vardu, sudarymo konstitucingumą. Kad argumentacija atrodytų įtikinamesnė ir tvirtesnė, Mykolaitis visų pirma pamoko kitus stiliškos, objektyvumo, pakelia į partinius fanatikus tuos, kurie nesutinka su Krėvės (ir Maskvos) "liaudies vyriausybės" sudarymo teze, padaro insinuaciją, kad aš kešinėsis apgauti Dirvos skaitytojus savo straipsniu.

Nepolemizuodamas dėl Krėvės ir Mykolaitio stiliaus, dėl jų objektyvumo, nekvalifikuodamas jų jokios partijos fanatikais, nemėginamas atseikti, kiek šviesos jie suteikė skaitytojams savo "Vyriausybės sudarymu" ir "Netiksliai aiškinimu", — tą palieku laisvai Mykolaitio interpretacijai, — šiuokart noriu truputį sustoti prie Mykolaitio "teisinio" įrodinėjimo metodo, remiamo tik formaline sofistika, visiškai atmetant materialinės teisės pagrindus, ir jo klaidingų bei Lietuvos bylai žalingų išvadų.

Mykolaitis didžiai susijaudino, kad prof. V. Krėvės viešai dėstoma maskvine "liaudies vyriausybės teze" aš pavadinau tikruoju vardu. Deja, ir Mykolaitis argumentus stropiai paskaitęs, savo nuomonės negali pakeisti ir neturiu jokio pagrindo atšaukti savo ankstyvesnius teigimus, kad Krėvės vadovautoji "vyriausybė" buvo tik Maskvos okupacinio režimo ekspozitūra Lietuvoje, bet jokių būdu ji negalėjo būti konstitucinė Lietuvos vyriausybė, kaip kad teigia Mykolaitis.

Iš to seka, savaime aišku, kad ir Krėvė, vadovaudamas tai "vyriausybei" (ar bent būdamas pastatytas tokios "vyriausybės" priešakyje ir sutikęs stoti), galėjo tik pozuoti Lietuvos ministrų pirmininką ir užsienio reikalų ministrą, bet pagal Lietuvos konstitucijos dvasią ir raidę ir pagal bendruosius valstybės mokslo dėsnius jais niekad nebuvo.

Mykolaitis betgi su šiais mano teiginiais nesutinka. Jis įrodinėja, kad toji svetimos valstybės okupacinės jėgos sukurta institucija buvusi konstitucinė Lietuvos vyriausybė.

MYKOLAITIS NEKREIPIA DĖMESIO Į LIETUVAI PALANKIUS MATERINĖS TEISĖS ARGUMENTUS

Visų pirma Mykolaitis, gindamas prosovietinę Krėvės propagatą, naudoja savotišką įrodinėjimo metodą: jis savaip išnagrinėja tik dalį mano pavartotų argumentų ir iš jų jau pasidaro sau (gal ir Krėvei) pagėdaujamą išvadą.

Tuo būdu Mykolaitis nesiskaito su elementariais logikos dėsniais, pagal kuriuos teisingos išvados daromos iš visų turimų premisų, o ne iš jų sau naudingesnės dalies.

Mano teigimas, kad neteisėtai gimusi Krėvės "vyriausybė" nebuvo konstitucinė Lietuvos vyriausybė, Dirvoje paskelbtame straipsnyje remiamas ir formaliais ir materialiais teisės pagrindais. Tuo tarpu Mykolaitis lengva ranka atmeta materialinės teisės pagrindus, tartum jie būtų visiškai nereikšmingi.

Nereikia betgi nei perdaug gilių teisinės išminties, nei tokio

didelio teisinio stažo, kaip V. Mykolaičio, kad suvoktum, jog materialinės teisės pagrindai turi žymiai didesnę svarbą (jie yra patys esminiai), negu formalistika (prie kurios dar priėjusiu vėliau) vienam ar kitam teisės sandėriui ar aktui pripažinti legaliu ar nelegaliu. Todėl ir tų materialinės teisės pagrindų, svarstant tą ar kitą teisės klausimą, negalima taip lengvai atmesti.

Turbūt, sutiks ir Mykolaitis, kad Krėvės vadovautos "vyriausybės" sudarymo pagrindiniai materialiniai elementai buvo karių smurtas ir politinė klaida — to neslepia ir pats Krėvė savo "Vyriausybės sudaryme". Netikiu, kad p. V. Mykolaitis per savo 15-os metų teisinį stažą būtų pripažinęs teisėtu bent viena iš smurto ir klastos gimusių sandėrių ar aktų, jei jie ir būtų buvę atlikti pagal forminius teisės reikalavimus. Manau, kad Krėvės "vyriausybės" paskelbimas Mykolaičio lūpomis konstitucine Lietuvos valdžia bus dar pirmas toks sprendimas jo teisinėje praktikoje.

O KOKS GI REIKALAS LIETUVOS KONSTITUC. TEKSTĄ DIRBTINAI TEMPTI ANT MASKVOS KURPALIO.

Forminės teisės pagrindai, kurių vienu, priešingai nepagrįstai Mykolaičio teigimams ir sofistiniams įrodinėjimams, toli gražu mažai, irgi nėra tokie jau parankūs prosovietinei Krėvės "vyriausybės" sudarymo tezei pagrįsti.

Tatui aš dėščiau Dirvoje išspausdintame savo straipsnyje, mėginamas išryškinti skirtingą prezidentinę galią, Lietuvos Konstitucijos teikiama ministrui pirmininkui, kai prezidentas neina savo pareigų: vienu atveju (71 str.), prezidentui sergant ar esant užsienyje ir kitu (72 str.), jam mirus ar pasitraukus, kol bus išrinktas naujas prezidentas.

Ten buvo išdėstyta, kad tik antruoju atveju min. pirmininkas laikinai įgyja visas prezidento prerogatyvas, o pirmuoju jis teatlieka mažesnės svarbos reikalus, visai neįgydamas teisės sudaryti naują vyriausybę ar atlikti kitus prezidento galiojančius esminius valstybei vadovavimo veiksmus.

Mykolaitis, nesutikdamas su šiais teiginiais, sako, kad tarp Lietuvos konstitucijos 71 ir 72 straipsnių "skirtumo nesimato", kad Merkys, pavaduodamas (?) užsienio išvykusį prezidentą, "atlikinėjo prezidento galios veiksmus" ir "pavedamas tam ar kitam asmeniui sudaryti vyriausybę, veikė minėto straipsnio (kurio? Br. N.) ribose".

Taigi, pagal Mykolaitį, Maskvos emisarų, remiamų okupacinės kariuomenės, sudarytoji Krėvės "vyriausybė" buvusi konstitucinė Lietuvos vyriausybė ir todėl, esą, "Nemickas nepagrįstai puola prof. Krėvę dėl nuomonės, kad jo vadovauta vyriausybė buvo legali".

Tokios išvados Mykolaitis priėjo tvirtindamas, kad Lietuvos esmės nesiskiria ir todėl tinka paremti okupantų sudaryto organo pakrikštijimui legalia vyriausybe. Bet tai yra tik tendencingas konstitucijos teksto tempimas ant tam tikro kurpalio, kuris šiuo atveju yra parinktas pagal maskvinę koją.

Kad tas skirtumas tarp minių straipsnių būtų ryškiau matomas, Mykolaičio paakintais, ir aš juos pacituosiu.

71 str.: Respublikos Prezidentui sergant arba esant užsienyje, jį pavaduoja Ministras Pirmininkas. Pavaduodamas Ministras Pirmininkas atlieka už Respublikos Prezidentą jo galios veiksmus.

V. MYKOLAIČIO AIŠKINIMAI NAUJIENOSE

Rašo Dr. Br. Nemickas

72 str.: Respublikos Prezidentui mirus arba atsistatčius, ligi bus išrinktas Prezidentas ir ligi jis perims valstybės vadovavimą, valstybei vadovauja Ministras Pirmininkas. Vadovaudamas valstybei Ministras Pirmininkas turi visą Respublikos Prezidento galią.

Kas bent kiek pažįsta administracinę praktiką, gerai žino, koks yra skirtumas, kai prie bet kokio pareigūno parašo pridedamas žodelis "už" ar "e. p." (arba "l. e. p."), tai yra "einąs pareigas" (arba "laikinas einaš pareigas").

"Už" atskaitingą pareigūną, (įstaigos ar jos skyriaus viršininką, depart. direktorių ar net ministerį) kartais akts bei šiaip raštus pasirašo žemesnis pareigūnas, paprastai pareigose artimiausias, kai tas, už kurį pasirašoma, yra kuo kitu užimtas ar kurį laiką negali eiti pareigų. Kaip taisyklė, žemesnis pareigūnas niekad nededa savo parašo už viršininką esminiuose aktuose, jei nėra viršininko įsakymai pavestas tai padaryti. Be generalinio ar specialaus pavaldimo žemesnis pareigūnas už viršininką savo iniciatyva pasirašo tik esminės reikšmės neturinius raštus, atlieka žemesnių pakeitimų įstaigos veikime nesudarančius veiksmus. Pavyzdžiui, būtų tikras nesupratimas, jei viršininkui keletą dienų susirgus, tos įstaigos sekretorius, tuo metu veikdamas už viršininką, atleistų iš tarnybos raštininką ar nors ir pasiuntinuką ir priimtų tą patį vietą kitą, nors šiaip jau tas sekretorius ir gali už viršininką atsakyti į visą eilę raštų ir atlikti kitokių mažesniųjų reikalų.

Visai kitaip vertiname padėtį, kai matome parašą su priedu "e. p." ar "l. e. p.". Taip pasirašo pareigūnas, kuris, kad ir negalutinai tose pareigose patvirtintas, jas visdėlio eina visa jų apimtimi, kai jokio kito asmens tose pareigose jau nėra. Pav. mirė, pasitraukė ar tapo atleistas ar bent laikinai suspenduotas įstaigos viršininkas. Iki bus paskirtas kitas (ar vėl grįš tas pats) viršininkas, jo pareigas augštesnioji vyresnybė laikinai pveda eiti kitam tos pačios įstaigos pareigūnui, ar net iš kitur atsiųstam asmeniui. Tada šis jau veikia kaip tikras viršininkas ir atlieka visus tos įstaigos viršininko veiksmus, jis jau vadovauja įstaigai, o ne vien tik kai ką atlieka už tebesantį viršininką.

"Už" čia reiškia veikimą ne sava valia sprendžiant, o tik taikant veikti taip, kaip veiktu tas, už kurį tai atliekama, o kanda veikama ne už kitą, bet einamos, kad ir laikinai, niekieno kito neužimtos pareigos, tada jau veikama, sprendžiant visiškai sava valia, žinoma, tai administracinei vietai nustatytos kompetencijos ribose.

Skirtumas yra labai aiškus. Nenuostabu, kad ši administracijos praktikoje taip savaime suprantama žodelio "už" reikšmė yra pavartota ir konstitucijoje.

Tas tiesa, kad konstitucijos 71 straipsnyje nėra išskaičiuota, kuriuos būtent prezidentinės galios veiksmus min. pirm. yra pvedaamas atlikti už prezidentą, kai jis prezidentą tik pavaduoja, jo ligos ar išvykimo į užsienį metu. Bet, turint galvoje tą žodelio "už" reikšmę iš bendrosios administracinės praktikos (kuri tokia yra ne tik Lietuvoje), tokio išskaičiavimo nei nereikia. Savaime suprantama, kad pavaduotojas, viešias tik už pavaduojamąjį, bet iš pareigų nepasitraukęs pareigūną, atlieka tik būtiniausių reikalų minimumą, o svarbesnius, jei gali, atideda, ar bent stengiasi išsiaiškinti, kaip pasiegtų tas asmuo, už kurį pavaduotojas turi veikti. Kas ne kas, o jau vyriausybės pakeitimas įtraukti į sąrašą "bėgamųjų reikalų", atliktinų "už" prezidentą, negali atėti į galvą jokiam sąžiningam ministeriui pirmininkui, kuris gi negalėtų būti žmogus, visiškai nenusivokęs administracinėje praktikoje.

Be to, šioji analogija su bendrąja administracine praktika rodo, jog 71 straipsnyje pavartotasis žodelis "už" turi siaurinamos reikšmės to straipsnio tvarka prezidentą pavaduojančio min. pirmininko kompetencijai. Tą dar labiau patvirtina konstitucijos 72 straipsnis. Nors V. Mykolaičiui tarp tų straipsnių ir "nesimato skirtumo", bet jis yra labai aiškiai regimas. Pirmajame min. pirmininkui pvedaama tik pavaduoti prezidentą ir atlikti už jį jo galios veiksmus, o antrajame jau pvedaamas valstybės vadovavimas ir visa prezidento galia.

Ar tie žodžiai apie "visą galią" antrajame straipsnyje tik "taip sau" įrašyti, kad būtų įvairiau? Jeigu būtų taip, kaip maną V. Mykolaitis, tai yra, jei skirtingi konstitucijos straipsniai neriektų skirtingų teisiųjų normų, tai tada nebūtų ir dviejų, skirtingiems atvejams skirtų konstitucijos straipsnių, o būtų tik vienas straipsnis. Lietuvos konstitucija yra redaguota gavus patyrusių teisišnių, su stažu, dar didesniu, kaip Mykolaičio, ir nėra jokio pamato manyti, jog jie būtų užmirę, jog redaguojama yra konstitucija, o ne

grožinės literatūros kūrinys. Todėl ir jos tekste reikia ieškoti ne tautologijos ir sinonimų, o teisės normų.

Yra du straipsniai, numatą skirtingus atvejus. Tais skirtingais atvejais min. pirmininkui numatyta kompetencija apibrėžta skirtingu sąvokojimu, tad nėra abejojimo, jog tuo reikiama ir skirtingas pačių sąvokų turinys. O jeigu jau yra bent koks nors skirtumas tarp tokių sąvokų, kaip "prezidentą pavadavimas", ir "vadovavimas valstybei", tai pirmasis to skirtumo apsiereiškimas tegali būti tas, kad vyriausybės keitimo kompetenciją antrajam skirto apima, o pirmoji — ne. Be šio skirtumo atkristų ir kiti skirtumai, o tada jau skirtingas sąvokojimas neturėtų jokio pateisinimo. Bet skirtingas sąvokojimas čia pavartotas, be abejo, ne atsitiktinai, ir todėl gana nuostabu, kaip galima to skirtumo nematyti net po 15 metų teisinės praktikos.

KO NEMATO MYKOLAITIS, TĄ MATĖ MASKVA.

Kalbamųjų Lietuvos konstitucijos straipsnių esminis skirtumas Maskvos emisarams bei jų lietuviškiems bendradarbiams net abejojimų nesukėlė. Todėl jie kiek daugiau už Mykolaitį stengėsi pasidabuoti, bemėginami užtraukti Lietuvos konstituciją ant jiems reikiamo kurpalio. Jie matė, kad 71 straipsnio teikiama prerogatyvą naujai vyriausybei bent formos atkonstitucija yra redaguota gavus patyrusių teisišnių, su stažu, dar didesniu, kaip Mykolaičio, ir nėra jokio pamato manyti, jog jie būtų užmirę, jog redaguojama yra konstitucija, o ne

Smetona nebuvo nei miręs, nei atsistatydinęs, tai reikėjo jį kaip nors "atstatydinti", kad tik būtų galima "remtis" konstitucijos 72 straipsniu ir suteikti Merkiui tariamai "visą Respublikos Prezidento galią", o jau toliau — sudaryti ir Krėvės vadovautą "konstitucinę" vyriausybę.

Žinoma, anas, kad ir didesnės pastangos, negalėjo duoti geresnių jiems vaisių, kadangi išpriešartaus ministerių tarybos "nutarimas" prezidento išvykimą laikyti jo atsistatydinimu net ir forminės teisės atžvilgiu nėra legalus, kadangi konstitucija niekur nėra davusi teisės ministerių tarybai prezidentą atstatydinti, ar paskelbti asistatydinusi.

Tokiu būdu Krėvės vadovautoji "vyriausybė" buvo ne vien tik smurto ir klastos kūdikis, neturįs jokios giminytės su Lietuvos valstybės socialine konstitucija ar valstybine evoliucija, bet ir pats jos gimdymas vyko nenormaliu būdu, sulaužant net ir forminius Lietuvos konstitucijos reikalavimus, nes Merkys, kaip prezidento pavaduotojas (?), pagal konstituciją nevadavo Lietuvos valstybei ir neturėjo teisės sudaryti jos vyriausybę.

PAVARDE ČIA VISIŠKAI NESVARBU

Dėl išdėstytųjų priežasčių ir tvirtinama, kad Lietuvos vyriausybė priėmus Maskvos ultimatumą, užgniaužiusį nepriklausomo gyvenimo reikšimą krašte (žinoma, nenustojus Lietuvos suvereninių teisių, kurios priklauso tautos) ir Maskvai paėmus Lietuvos valstybę į visiška savo karinę ir politinę dispoziciją, — Lietuva pradėjo visai naują savo istorijos lapą, o jos lietuviškąjį "valdovai" virto Maskvos marionetėmis.

Tada pačioje Lietuvoje jau nebegalėjo būti jokios konstitucinės vyriausybės, nei materialinės, nei forminės forminės teisės požiūriu.

Mykolaitis, nesutikdamas su mano nuomone, bando man prikerkti, jog aš teigiąs, "kad tuo metu paties A. Merkio padėtis buvo kažkaip neaiški".

Šito aš niekad negalėjau rašyti, nes A. Merkio padėtis pagal konstituciją labai aiški: jo atsistatydinimas priimtas ir jis paprašytas eiti ministerio pirmininko pareigas tik tol, kol bus sudaryta nauja ministerių taryba. Šiomis sąlygomis, žinoma, jo "pretenzijos" į visą prezidento galią, neišskiriant ir vyriausybės sudarymo, į vadovavimą valstybei ("pretenzijos", aišku, Maskvos emisarų inspijuotos ar tiesiog padiktuotos) nėra pagrįstos (neatsižvelgiant į Mykolaičio mėginimus jas "teisiškai" pagrįsti), nes A. Merkys buvo paliktas tik aiškiai aprėžtiems ir visiškai konkrečioms valstybės uždaviniais — laikinai eiti ministerio pirmininko pareigas, kol prezidentas sudarys ministerių tarybą.

Nei iš šio, nei iš to Mykolaitis rašo: "Lygiai nebūtume kėlę legalumo klausimo, jei vieton A. Merkio būtų atėjęs gen. Raštakis". Šis Mykolaičio pavyzdys neturi sau lygaus. Antano Merkio vyriausybė jau sudaryta 1939 metų lapkričio 22 d., kai Lietuva dar buvo suverinė valstybė, kai jos prezidentas, niekieno neprieivartauja mas, skyrė ministerį pirmininką ir jo pristatytus ministrus, remdamasis Lietuvos konstitucija. Jei tuo metu ir tomis sąlygomis vyriausybė būtų sudaręs ne Merkys, bet Krėvė, — tai nei aš, nei kas kitas šiandien neteigtų, kad anoji vyriausybė būtų buvusi nekonstitucinė. Krėvės vadovautoji "vyriausybė" buvo nekonstitucinė ne dėl jo asmens, ne dėl jo pavardės, bet dėl materialinių ir forminių "teisės" pagrindų, kuriais ji rėmėsi.

Todėl visai be pagrindo Mykolaitis įtarinėja ir Naujiųjų skaitytojus įtikinėja, kad (jo sukurtieji) "partiniai fanatikai" kitos partijos ar net politinės krypties žmogų laiko tautos priešu.

(Bus daugiau)

DIRVOS ATSTOVAI

i kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratorais ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Baciulis A., 81 Sawtel Ave.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiūnas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

J. Mašanauskas, 58 Neufield Rd., Coventry, Warwick's

Australijoje

Povilas Lukošius, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys, c/o Crisalerias Nacionales, S. A. Apartado 4532, Maracay.

TREMT. SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE BALANDŽIO 15 DIENĄ

Tremtinių organizacijų atstovų kovo 11 d. Hartforde, Conn., įvykusiame pasitarime nutarta rytinių JAV tremtinių suvažiavimą kvieisti š. m. balandžio 15 d. New Yorke.

Tremtinių suvažiavimas įvyks Apreiškimo parapjios salėje — 259 5th St., Brooklyn 11, N. Y. Suvažiavimas prasidės 10:00 val. rytą.

Suvažiavimo tikslas — aptarti tremtiniams aktualiausias — lietuvių išlaikymo, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės planų, eventualaus tremtinių organizacijų centralizavimo s i tautinio solidarumo prievolių Lietuvos laisvinimo bei kultūriniams lietuvių reikalams vykdymo ir kitus — klausimus.

Tremtinių suvažiavime kviečiami dalyvauti rytinių JAV (vadin. Naujosios Anglijos ir, pvz., New Yorko, New Jersey, Penssylvanijos, Marylando bei kitų) valstybių tremtinių atstovai.

I tremtinių suvažiavimą atstovų kiekviena vietovė gali siųsti po 2, o didesnės tremtinių kolonijos dar po 1 nuo kiekvieno tremtinių šimto. Svarbu, kad suvažiavime dalyvautų tremtinių iš kiekvienos vietovės, kur yra kad ir vienas kitas tremtinys.

Suvažiavimui pasiūlymų, jo nutarimams medžiagos, rezoliucijų projektų bei savo pagėdavimų tremtiniai gali siųsti ir iš

anksto (ligi balandžio 10 d.) šiuo adresu: P.O. Box 64, Waverbury, Conn. O techniskaisiais tremtinių suvažiavimo reikalais iš anksto galima kreiptis į V. Alksnį: 61-51 56th Ave., Maspeth, N. Y.

Suvažiavimui Ruošti Komisija

Geriausia vaikams dovana — vaikų mėnesinis žurnalas

EGLUTĖ

Kaina: Amerikoje \$3.00; kitur — \$3.50
Pinigus ir užsakymus siųskite EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Seniausias ir gražiausias lietuviškas žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

A. Olis vadovavo 17,000 chicagiečių susirinkimui

Chicago Tautinių Grupių Komitetas, kuriam pirmininkauja adv. A. Olis, kovo 28 dieną buvo susaūkęs didžiulį mitingą Chicago stadione. Susirinko per 17 tūkstančių minia, įvairių tautybių rinkinys. Susirinko visi susirūpinę tiek savo gimtinių likimu, tiek ir Amerikos visokiais reikalais. Stadionas skendėjo plakatuose ir obalsuose.

Šį nepaprastą sąskrydį, kuris savo gausumu prilygo istoriniams Chicago gyventojų susirinkimams, atidarė ir vadovavo Antanas Olis. Atidaroj kalbą jis aptarė Amerikos gyventojų pareigą daugiau domėtis Amerikos politiniu gyvenimu, rimčiau jį surišti su visų kitų valstybių ir tautų likimu ir šiuo keliu veikti viso pasaulio laisvės reikalui.

Sąskrydžio programa buvo sudaryta iš dviejų dalių. Pirmoji — tautinių grupių pasirodymai su savo tautiniu menu, antroji — politinio turinio kalbos, pasakytos senatoriaus E. Dirksen, kongreso narės M. S. Church ir kandidato į miesto majorus R. Huter.

Tautinių grupių pasirodymai buvo trumpi, bet tikrai įspūdingi. Lietuvių pademonstravo tautinius šokius, kuriuos atliko Ralienės vadovaujama šokėjų grupė. Suomiai irgi pasirodė su tautiniais šokiais; lenkai su dainomis. Kitos grupės — su muzika ir kitokiais įvairumais. Prie visos tos programos buvo prijungtas Chicago miesto istorijos pavaizdavimas. Ir kiekvienas programos punktas buvo sutiktas su triukšmingu minios entuziazmu, šūkais ir linkėjimais.

Skautų namai Toronte

Kovo 3 d. Toronto Skautininkų Ramovės posėdy išliko sumanymas įsigyti savus namus. Klausimas smulkiai išdiskutuotas ir sudaryta Kanados lietuvių skautų-čių Namų įsigijimo Fondo Valdyba, pasiskirsčiusi trims komisijoms: propagandos, parengimų ir finansų telkimo.

Tokių namų reikalingumas patvirtinamas liūdno faktų. Štai mūsų mažiesiems nėra lietuviško darželio. Motinos, eidamos į darbą, savo vaikučius palieka svetimtautėms auklėtojomis. O mialai paliktų pas savuosius, jei būtų kur. Skautų namuose bus įkurtas lietuviškas vaikų darželis, kur mūsų mažieji bus auklėjami tėvynės meilės dvasioje. Skautų Namuose numatoma ir lituanistikos mokykla, čia galės rinktis organizuotas ir neorganizuotas jaunimas pasiskaityti bei papramogauti. Numatoma skaitykla. Organizacijos čia galės turėti posėdžius, vaidinimų repeticijas ir tt.

Sutelkti namui įsigyti reikalingoms lėšoms, skautai nutarė artimiausiu laiku surengti didelę loteriją, vakarų, koncertų bei parinkti aukų. Visi kviečiami palankiai sutikti šį sumanymą ir jį paremti.

C. S.

„APSAUGOK VIESPATIE!“ — sušuko tas 88 metų „jaunuolis“ Los Angeles, Cal., gavęs antrąjį šaukimą stoti į kariuomenę. „Pergyvenau keturis karus, — sako jis, — ir vis buvau arba perjaunas, arba persenas. Ar manot, kad šitą kartą tiksiu?“

1951 — taip yra pavadintas ir taip atrodo šių metų dienrodis — kalendorius, kurį Dirvos prenumeratoriai yra gavę, kaip nemokamą priedą prie Dirvos.

Yra gauta skaitytojų nuomonių, nurodančių, kas jiems šiame kalendoriuje atrodo svarbiausia. Čia norime atkreipti ir kitų skaitytojų akį į tas vietas.

1. **ADRESAI.** Čia yra pilniausias ir naujausias rinkinys adresų: Lietuvos pasiuntinių ir konsulatų, lietuvių bendruomenės centrų viso pasaulio kraštuose, beveik visų įvairiuose kraštuose išeinančių laikraščių, knygų platinimo centrų bei kitų lietuviams svarbių įstaigų adresai.

2. **MATAI.** Čia yra paduoti tikslūs skaičiai, rodantieji, kaip amerikinius matus apskaičiuoti europiniai ir atvirkščiai. Ypač svarbi temperatūros matavimo Celsijaus ir Farenheito laipsniais palyginamoji lentelė bei apskaičiavimo taisyklė. Dar svarbesnė yra vyriškų ir moteriškų drabužių bei batų dydžio europinių ir amerikinių numerių palyginamoji lentelė. Tai didelė pagalba neseniai į Ameriką atvykusiems, o taip pat ir visiems tiems, kurie siunčia dovanų drabužių ar batų į Europą.

3. **APIE SUSIRASINĖJIMĄ SU DIRVA.** Skyriuje „Kaip rašyti laiškus“ yra žinios, reikalingos žinoti visiems skaitytojams, nes jos liečia prenumeratoro atnaujinimą, pinigų siuntimo būdą ir yra kitų paaiškinimų, kuriuos žinodami skaitytojai neturės nereikalingų galvosūkių. To skyriaus pabaiga labai svarbi bendradarbiams ir visiems visuomenės veikėjams, suinteresuotiems, kad visuomeninio gyvenimo įvykiai galėtų būti tinkamu laiku paminėti spaudoje. Visiems ligšioliniams ir būsimiems Dirvos korespondentams patartina atidžiai perskaityti tą skyrelį. Naudingos tos informacijos ir visiems tiems, kurie stengiasi paskatinti kitus, kad išsirašytų Dirvą. Paskaitę tas informacijas, apie Dirvos išsirašymą jie galės pasakyti kiekvienam ne mažiau, kaip pati Dirvos administracija.

4. **VISUOMENININKAMS svarbus skyrius** — platus Lietuvos istorijos bei kultūrinio gyvenimo įvykių metinių sąrašas. Svarbesnės sukaktys atžymėtos pačiame dienrodyje užrašų pusėje, kurioje yra vietos ir pačiam pažymėti, kas jam tą dieną yra neužmirština.

5. **DIENRODYJE** — plačiausias krikščioniškųjų ir lietuvių tautinių vardų sąrašas, žinoma ir visų švenčių nurodymas.

5. **HIMNAI SU GAIDOMIS.** Lietuvos ir Amerikos himnų čia yra įdėti ne tik žodžiai, bet ir gaidos, tad yra galimybė visiems išmokti teisingai juos giedoti. Dažnai dalyvaujame iškilinėse, kur tie himnai giedami, tad svarbu, kad tuo metu visi galėtume dalyvauti tame giedojime, o neliktumėm lyg koki svetimi stebėtojai.

IS TO MATYTI,

kad šis leidinys gali būti daugeliui naudingas ne vien tik kaip dienų bei švenčių rodyklė. Todėl kviečiame Dirvos skaitytojus ir kitiems patarti šį leidinį įsigyti. Tai patogi kišeninio dydžio knygelė, atskirai perkant kaštuoja 50 centų. Dar galima užsisakyti, rašant šiuo adresu:

DIRVA, 6820 SUPERIOR AVE., CLEVELAND 3, OHIO

PASTABA. Yra gauta pataisų prie pasiuntinių ir konsulatų adresų: Liet. pasiunt. prie Šv. Sosto: Mr. S. Girdvainis, Via Barnaba Orsini 87, Roma. Prie New Yorko kons. ad. vietoj „sekreto A. Simutis“ turėtų būti: „vicekonsulais V. Stašinskas ir A. Simutis“. Po Chicago kons. ad. turėtų būti: „Boston, Mass kons. A. O. Shallna; Los Angeles, Cal. kons. Dr. J. Bielskis, 1001 Hiltz Ave.“ Prie Anglijos pasiunt. adreso vietoj „sekr. Balickas“ turėtų būti „patarėjas Balickas“. Brazilijoj po dr. F. Meierio adreso vietoj „(Garbės konsulas)“ turėtų būti „(Chargé d'affaires)“ Tai pasiuntinių adresai, jis turėtų būti prieš konsulato adresą. Konsulato adrese vietoj „Sao Paulo“ turėtų būti „Sao Paulo“. Dirva bus nuosirdžiai dėkinga už kitas panašias pataisas, kurios galės būti panaudotos 1952 metų leidiniui.

Clevelando lietuviai suaukojo 2,033 dol.

Clevelando lietuviai, atsiliepdami į ALT paskelbtą vajuos atsišaukimą, be ankstesnių pa-skirų aukų, Vasario 16 dienos proga suaukojo 2,182 dolerius ir 55 centus. Atskaicius išlaidas, vajuos fondan lieka 2,033 dol. ir 85 centai. (išlaidų Vas. 16 d. minėjimui 148 dol. 70 c.)

ALT Clevelando skyriaus vajuos komisija skelbia aukojusių sąrašą:

Po \$50.: Tremtinių Draugija, „Ateities“ klubas, O. ir K. Lasnikai (dukters sužadėtuvių proga);

\$30: Palubinskai.

P. \$25: A. ir Ig. Malinauskai, A. Banys, St. Kudokas, A. Smigelskis, V. Kizlaitis, A. Mikulskiai.

Po \$20: Alf. Kubilius, Pr. Kirlys, A. Gargasas, Augustinavičiai, K. Juknys, J. ir V. Januš-kiai.

\$16: Kasakačiai.

Po \$15: Stravinskai, A. Mikoliūnas, P. Jurgaitis, K. P. Štaupai, J. I. Samai, Balčiūnai, K. Paulauskas.

\$12: J. Gillis

Po \$10: F. Baranauskas, J. Montvila, J. M. Misickai, R. Gillis, V. Juodvalkis, A. Kazlauskas, St. Nasvytis, Tallat- Kelpšai, O. K. Karpiai, J. Raulinaitis, A. Damušiai, E. M. Žitkai, Klitoriai, Grauziniai, Kersnauskai, J. Chmeliauskai, Malcanai, Barzdukai, Staškūnas, Guobiai, K. Gaižučiai, Jasinevičius, Cepuliai, Širvačiai, K. Cicėnai, J. Rimašauskas, J. Sniečkus, E. Petkevičius, A. Jonaitis, A. Puzinauskas, Teličėnas, Pr. Alekna, J. Mieliauskas, Pr. Jogai, E. Maziliauskas, S. Lazdys, Dr. Degesys, K. J. Sakalai, J. Kaulauskas, J. Brazys, J. Abraitis, A. Mackevičius, Dr. Tamošaitis, N. Vyta. Moziliauskai, A. Spirikaitis, K. Valiukas, St. N.N., K. Kalvaitis, P. Dradyšius, J. Pivoriūnas, J. Staniškis, P. Botyrius, K. Marcinkevičius, P. Maželis, V. Cyvas, B. Daukantiene, M. Drosutis, J. Mikalauskai, E. Kristaponis.

\$8: M. Kirlytė.

Po \$7: J. Miceika, M. Račkus, A. Dagys, A. M. Vaitėnai.

Po \$6: A. Alkaitis, J. Pėteris, V. Juodis.

Po \$5: J. Dumbris, Asiavičius, E. P. Stempužiai, Aukštuoliai, A. Kazakevičius, Mikšienė, P. Belskis, Natkevičienė, A. V. Bulksaičiai, Dabulevičienė, A. Rukšėnas, A. Grebliūnas, P. Jocius, P. Tamulionis, J. Margevicius, K. N.N., A. Griaužinytė, N.N., A. Pleveckas, G. S. (neišskaitoma), L. Kezianius, A. Fetingas, V. Bitinas, O. Eimutis, R. Braziulytė, J. Dundulis, Stasys Syliba (?), N.N., N. N., V. Mockūnas, N.N., V. Giedraitis, J. Kunaitis, V. Petruškevičius, P. Titas, J. Židžiūnas, S. Melsbetas, V. Sukadelskis, K. Neimonas, A. Laikūnas, J. Leimonas, S. Mudrauskienė, V. Muliolis, R. Visgirdas, V. V. Sniečkus, V. Kamentavičius, Dr. Pautienius, J. Liudžius, A. Gužas, J. Griaužinis, E. Žitkus, Mažonienė, Dr. Knystautaitė, O. Matusevičiūtė, V. Rovevičius, Pr. Prackys, J. Plagis, J. Dulieba, T. Dulieba, J. Zygas, A. Kavalūnas, J. Janulevičius, S. Mikalauskas, M. Rudaitienė, J. Kazėnas, A. Bagdonaitienė, S. Golsanskis, F. Jocius, A. Garmus, Juodvalkienė, V. Degutis, Vik. Degutis, J. Vilčinskai, Gausys, Linkaitis, Dr. Miknevičienė, P. Muliolis, Burnišius, Liutkai, J. Čionis, B. Bacevičienė, E. Kavaliauskienė, G. Kuzai, Ign. Muliolis, Pr. Neimonas, Skrebulytė, Bagdonavičius, Amsiejus, Žiogra, V. Damusevičius, Pr. Gaizauskas, S. Jurgaitis, V. Mažeika, J. Petruškevičius, J. Stoličius, Ign. Virbyla, J. Jakubauskas, Vedegys, Kundrotas, Alseika, Gričiūnas, Končius, Mariūnas, P. Žilinskas, K. Žilinskas, Skardis, Gudėnas, Benokraitis, V. Bacevičius, Iešmontas, P. Pesus, Dučmonas, J. Jakštas, F. Saukevičius, Samatauskas, B. Brizgis, V. Noris, P. Žiuris, E. Nasvytis, J. Krudis, M. Sagienė, S. Smetonienė, P. Skardžius, V. Nagevičienė, E. Rastienienė, A. Gailiūsis, V. Minkūnas, V. Kavaliauskas, J. Grigaliūnas, J. Dobrovolskis, K. Karalius, A. Liutkus.

Po \$4: J. Vasilauskas, J. Šuopis, N.N.

(Bus daugiau)

PADEKOS

Jaučiu moralinę pareigą nuosirdžiai dėkoti dr. K. Pautienui, 7039 Superior Ave., už parodytą nepaprastą rūpestingumą gydančiam mano žmoną ir sūnų. Gerb. dr. Pautienius savo nuosirdumą ir visišką atsidavimą ligonių gerovei parodė tiek mano žmonos paruošimu sunkiai operacijai, tiek operacijos metu, tiek ir po operacijos, lankydamas ligoninėje bei namuose, iki jai sveikata buvo pilnai grąžinta. Lygiai tokį pat rūpestingumą jutome ir per visą ilgą bei kopliktuotą mūsų sūnaus gydymą.

Dar kartą sakau ačiū Jums, pone daktare, ir linkiu, kad Tamstos visi ligonys būtų taip pat patenkinti, kaip ir mano šeima.

V. Minkūnas.

Gerb. kun. Angelaičiui, vargoninkei p. Brazaitienei, grabnešiams ir visiems draugams bei pažįstamiems, dalyvavusiems mano žmonos Izabelės laidotu-vėse ir tuo ją pagerbusiems, nuosirdžiausiai dėkoju.

14216 Thames Ave.

14216 Tames Ave.

MIRTIS PO AUTOMOBILIU

Per pirmus tris šių metų mėnesius Clevelande po automobiliais žuvo 18 žmonės, aštuoniais daugiau, kaip pernai per tą patį laiką. 24 iš jų buvo pėstieji ir 22 iš jų vyresni kaip 50 metų, 18 iš jų vyresni kaip 60 metų. Tai rodo, kad seno amžiaus žmonėms reikia daugiau atsargumo.

RKO Keith's 105th

Balandžio 4 — 7 "Payment on demand" su Bette Davis.

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS

butuose po 6 kambarius ir po maudynę kiekviename. 1 kamb. 3-me augšte. Skyrium rūšys. Šildymas anglimis. Kietmedžio grindys. 2 garažai. Sklypas — 40x120 pėdų. Namas gerai išlaikytas. Parduoda savininkas. 547 East 101 St.

\$12,500.

LI 1-4698

AR JUS JAU MATĖTE

1951 NASH

Amerikos taupiausį didelį automobilį?

NASH RUMBLER 1951 metų degalo taupumo varžybose pasiekė dar neregėtą rekordą:

31.05 mylių su galionu

Kiekvienu Nash Airflyte rūšis — Statesman, Ambassador, ir Rambler — buvo trofėjų laimėtojas savo klasėje... tai yra neatremiamas įrodymas, kad NASH yra jūsų geriausias laimikos daugeliui ateinančių metų!

NASH automobilių kainos yra nuo \$1,759.50

FORD & PAE NASH, Inc.

"THE HOUSE THAT SERVICE BUILT"

6818 Superior Ave.

EN 1-4505

Clevelande IR APYLINKĖSE

TAUTINĖS S-GOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas balandžio 8 d., šį sekmadienį, 3:00 val. p. p. Čiurlionio Ansamblio patalpoje (greta lietuvių banko). Skyriaus nariai kviečiami būtinai dalyvauti, nes yra daug svarbių reikalų, susijusių su artėjančiu sąjungos seimu, tolimesne skyriaus veikla ir rengiamu koncertu.

JULIAUS KAZĖNO IR JO OKTETO KONCERTAS

Balandžio 22 dieną lietuvių salėje pirmą kartą Amerikoje koncertuos solistas Julius Kazėnas ir jo vedamas oktetas. Koncertą rengia Am. Liet. Tautinės Sąjungos skyrius. Po koncerto bus šokiai ir bufietas.

Visi dalyvaukime šiame įdomiame pavasariname koncerte — balijuje.

POBOVIS ŽIURIŲ NAMUOSE

Pereitą šeštadienį Clevelande gyveną neolithuanai lankėsi P. ir H. Žiurių namuose Avon Lake. Židiniui rusenanti, prabėgo kelios lietuviškai jaukios valandos, kurių metu buvo apsvaistytas eilė visiems rūpimų klausimų. Buvo iškeltas rimtos anglų literatūros apie Lietuvą reikalingumą.

mas ir reikalingas pagyventi lietuvių veiklą Amerikoje, kuri pastaruoju metu yra gerokai subūrokratėjusi ir sustingusi.

KUDIRKIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Įvyksta šį vakar, ketvirtadienį, balandžio 5 d., vakare, įprastu laiku, lietuvių salės žemutinėje patalpoje.

TREMTINIŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas balandžio 8 d. (šį sekmadienį), 11:30 val. Lietuvių Klubu salėje. Dienotvarkėje — D-jos darbų plano nustatymas ir kiti svarbūs klausimai. Kviečiami visi tremtiniai.

KASKAS IR NAURAGIO

koncertas pereitą sekmadienį buvo iš tikrųjų vienas iš nepaprastųjų įvykių Clevelando lietuvių gyvenime. Koncertas sutraukė apie 1000 klausytojų, kurie koncertu gyvai domėjosi ir gėrėjosi. Platesnių atgarsių tikimės gauti vėliau.

NAUJAS PIRMININKAS TREMT. D-JOS VALDYBOJE

J. Daugėla, vargiai bepraprastas sutikti į naują Tr.

D-jos valdybą, pasitraukė iš tos valdybos pirmininko pareigų dėl perdidelio apsikrovimo darbais ir pasiliko joje tik vicepirmininku. Pirmininko pareigas perėmė pradžioje vicepirmininku išrinktas P. Stravinskas.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

po Velykų atostagų darbą pradeda balandžio 7 d. 9:30 iš ryto. Mokiniai kviečiami nustatyti laiku atvykti į pamokas.

DABAR TIKRAI KLAUSYKIT WJW RODIJO STOTIES!

Dar prieš Velykas buvo pranešta, kad WJW radio stoties koncertuos Čiurlionio ansamblis. Tačiau jau laikraščiu išėjus paaiškėjo, kad stotis negali tai daryti priręnti perdavimo ir tas koncertas buvo atidėtas į balandžio 8 dieną. Dabar Cleveland Urban League Public Education Department oficialiai praneša, kad tas koncertas bus "Good Neighbors" programos metu, šį sekmadienį, balandžio 8 d. nuo 10:30 iki 11:00 val. vak. (Skalės nr. apie 85). Programoje šios dainos: Skamba kanklės, Anksti rytą, Sėjau rūtą, Op, op, kas ten, Nemunėli, Kas bernelio sumislyta, Palankėj, Lopšinė, Piemenėlių daina ir Kalvelis.

PEREITĄ ŠEŠTADIENĮ

šv. Jurgio bažnyčioje susituokė J. Brazys su N. Butkute. Vestuvių pokylį dalyvavo daug Clevelando lietuvių. Jaunavedžiai išvyko Kalifornijos link.

Tą pačią dieną naujosios parapijos bažnyčioje susituokė Jonas Žukauskas su Ona Juodiūte. Vestuvių pokylis įvyko tos parapijos salėje, kur irgi buvo gausu svečių.

IR TORONTE

Kanadoje, pereitą šeštadienį, kovo 31 d., clevelandietis Antanas Vasiliauskas susituokė su Ona Gelgodaite — taip pat buvo linksmos vestuvės.

M. MISCIKIENE.

SLA 14-tos kuopos fin. sekretorė, po gana sunkios operacijos, pasveiko ir jau dalyvavo sekmadienio koncerte bei kuopos susirinkime antradienį.

IZ. SAMAS SU ŽMONA

siunčia linkėjimus iš Floridos.

KULTŪRINĖS FILMOS

Kitą penktadienį, balandžio 6 dieną, nuo 8 iki 9 val. vak. Norwood bibliotekoje, 6405 Superior Ave. vėl bus rodoma nemokamai eilė kultūrinių filmų: Graudžiantieji vandenys (Niagara Falls). Anglies magija (modernūs anglies produktai), Utah (jos istorija, geografinė, pramonė ir žemės ūkis) ir slaugės pasaka. Vaikai leidžiami tik su suaugusiais palydovais.

PADEKITE SURASTI

Kas žino, kur gyvena Stanley Skerston apie 36 — 40 metų amžiaus, arba jo motiną Skerstonienę, iš tėvų Zykaite, prašom pranešti Dirvos redakcijai.

1946 M. CHEVROLET gerai išlaikytas, parduodamas nebrangiai. Kreipkitės pas Mr. Grinkevičių UT 1-8709.

PIRKIT BILJETUS DABAR METROPOLITAN OPERA Bal. 16-21, Public Auditorium

PIRM., BALANDŽIO 16
DON CARLO
ANTR., BALANDŽIO 17
LA TRAVIATA
TREČ., BALANDŽIO 18
SIKSNOSPARNIS
KETV., BALANDŽIO 19
SEVILJOS KIRPEJAS
PENKT., DIEN., BALANDŽIO 20
TRUBADORAS
PENKT., VAK., BALANDŽIO 20
TRISTANAS IR IZOLDA
SEŠT., DIEN., BALANDŽIO 21
CAVALLERIA RUSTICANA
Po to PAJACAI
SEŠT., VAK., BALANDŽIO 21
DON GIOVANI

ATSKIRAM SPEKTAKLIUI
Kainos (jak. mok.)
\$7.80, \$6.00, \$4.00, \$3.60, \$2.40, \$1.20
UNION BANK OF COMMERCE
Didžioji Banko Salė — E. Devinta G.
prie Euclido — Main 8300
Kasa atdara nuo 9 ryto iki 5:30 p.p.
kasdien (išsk. sekm.)
Vartojamas tik Knabe pianas

PIGU! \$7,900
East 101, netoli nuo St. Clair
7 kamb. vienos šeimos namas
Didelis sklypas • Garažas
Ray Nausner — 11809 St. Clair
UL 1-3919 LI 1-9216

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

HELEN TRAUBEL SET SVANHOLM

Helen Traubel ir Set Svanholm vaidins svarbiausias roles Wagnerio operoje Tristanas ir Izolda, kuri Clevelande bus vaidinama balandžio 20 d. Operos spektakliai Clevelande prasidės balandžio 16 d. Spektaklių programa nurodyta šiame puslapyje dėtame skelbime.

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalauskite raštu

Nemokamos Knygeles

išaiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tojeau už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

K A U N A S

Batų taisymo

dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(prie Wade Park)

Savininkas

Kazys Ivanauskas

lietuvis — naujakuris

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų

PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikalingas Jūsų namo pagražinimo suteikiamas nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTOmac 1-6899

ISNUOMOJAMI

2 kambariai su baldais viename ar dviem. Galima naudotis ir virtuve drauge su kitais.
1375 East 82 St.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

GERIAUSIA
GARANTUOJA UZ
GERUMA YRA

MONCRIEF
SILDYMO IR
ORO VESINIMO SISTEMA

GASAS
ALIEJUS
ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PAVASARIS

Tai yra malonus ir linksmas laikas tiems, kurie yra laisvi nuo kasdieninių rūpesčių.

O kad pasiliuosuotumėt nuo jų, stenkitės turėti santaupų Lietuvių Banke, tada jausitės, kad reikalui ištikus neteks rūpintis, ir jausitės laisvi ir laimingi, — pavasario laikas bus linksmesnis ir malonesnis.

Čia santaupos (depozitai) yra apsaugotos JAV valdžios per Federal Insurance Corporation, kiekviena atskira taupymo sąskaita iki

\$ 10.000

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaissau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

The MAY CO'S BASEMENT

Bern. mėlyno brezentu

BOKSINIŲ STILIAUS
SANFORIZUOTOS

KELNAITĖS

Dydžiai
4-6-8-10

1.39

arba 2 poros už 2.75

Jauniems berniukams boksinių stiliaus kelnaitės. Elastinis juozmuo, dvi keišėnės. Standžiai pagamintos neatsargiam dėvėjimui.

Basement Boys' Clothing Department

Berniukams šukuotos medvilnės

Visos su pirmos rūšies elastingais juozmenimis, iš šukuotos medvilnės. Kiekvienos atskirai įrištos į cirofaną. Dydžiai 4, 6, 8.

39c

Truputį ydingos berniukams NYLON pastiprintos

medviln. skersdryžės kojinių

19c

pr.

Geros rūšies skersdryžės kojinių, nylo su stiprintais užkulniais ir viršūnėmis, kad ilgiau neprakiurtų. Elastingi riešai. Dydžiai nuo 7 iki 9½.

Priimami užsakymai paštu ar telefonu — CHerry 1-3000
(C. O. D. siunčiama tik už ne mažiau kaip 2.01, jak. mok.)
Basement Boys' Furnishings Department

